

UNIVERZA V LJUBLJANI
PRAVNA FAKULTETA

Magistrsko diplomsko delo

USTREZNOST OBREMENJEVANJA
DOHODKA IZ DRUGEGA POGODBENEGA RAZMERJA

September, 2019

Avtor: Tadeja Jerič
Mentor: doc. dr. Jernej Podlipnik, univ. dipl. prav.

Pravna fakulteta
Univerza v Ljubljani

Magistrsko diplomsko delo

**USTREZNOST OBREMENJEVANJA
DOHODKA IZ DRUGEGA POGODBENEGA RAZMERJA**

September, 2019

Avtor: Tadeja Jerič
Mentor: doc. dr. Jernej Podlipnik, univ. dipl. prav.

IZJAVA O AVTORSTVU MAGISTRSKEGA DIPLOMSKEGA DELA

Zahvaljujem se doc. dr. Jerneju Podlipniku, univ. dipl. prav., za sprejetje mentorstva in strokovno podporo pri magistrskem diplomskem delu ter družini in ožjim prijateljem za podporo in potrpežljivost tekom študija

USTREZNOST OBREMENJEVANJA DOHODKA IZ DRUGEGA POGODBENEGA RAZMERJA

POVZETEK

Dohodnina je davek od dohodka fizičnih oseb, pridobljenega oziroma doseženega v davčnem letu, ki je enako koledarskemu letu. Z njo so obdavčeni vsi dohodki in dobički ne glede na obliko in vrsto, razen tistih, ki so z zakonom izrecno oproščeni plačila, oziroma tistih, ki so predmet obdavčitve po drugih zakonih. V osrednjo skupino obdavčljivih dohodkov uvrščamo dohodke iz zaposlitve.

Med dohodke iz zaposlitve sodijo tako dohodki iz delovnega razmerja kot tudi dohodki iz drugega pogodbenega razmerja. Zakon o dohodnini določa, da se kot dohodek iz drugega pogodbenega razmerja šteje vsak posamezni dohodek za opravljeno delo ali storitev oziroma dohodek, prejet za stvaritev avtorskega ali folklornega dela. Šteje se tudi vsak dohodek iz opravljenega dela ali storitve, ki ni dohodek iz dejavnosti ali v zvezi z dejavnostjo ter dohodek verskih delavcev iz razmerja z versko skupnostjo.

Dohodki iz drugega pogodbenega razmerja so obremenjeni s prispevki za socialno varnost in dohodnino, v določenih primerih pa tudi s posebnim davkom na določene prejemke. Glede na dejstvo, da je osnova za plačilo prispevkov in dohodnino za dohodke iz drugega pogodbenega razmerja določena različno, se postavlja vprašanje o ustrezni obremenitvi dohodkov iz drugega pogodbenega razmerja, predvsem v primerjavi z dohodkom iz delovnega razmerja, saj oba spadata med dohodke iz zaposlitve.

Sprašujemo pa se tudi, ali so prispevki za socialno varnost za dohodke iz drugega pogodbenega razmerja po svoji naravi tako drugačni, da je dopustno razlikovanje pri določanju osnove za plačilo prispevkov.

Ključne besede: dohodnina, dohodek iz drugega pogodbenega razmerja, prispevki za socialno varnost, pokojninsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, ustreznost obremenjevanja dohodkov, povračilo stroškov prevoza in nočitev.

SUITABILITY OF CHARGES ON INCOME FROM OTHER CONTRACTUAL RELATIONSHIP

ABSTRACT

Income tax means tax from income of natural persons, obtained or gained in a tax year, which equals the calendar year. Income tax is imposed on all income and profit, regardless of the nature and type, other than those that are expressly exempt from payment or those that are subject to taxation pursuant to other laws. The central group of taxable income includes income from employment.

Income from employment includes income from employment relationship as well as income from other employment relationship. The Personal Income Tax Act defines that income from other contractual relationship also includes income received for the creation of a copyright work and income for the implementation of copyright or folklore work. Income from other contractual relationship also includes income from work performed or services rendered which is not income from an activity or in relation to an activity, and income of religious workers from their relationship with a religious community.

Income from other employment relationship is subject to social security contributions and income tax. In certain cases, it is also subject to a special tax on certain earnings. Considering the fact that the basis for the payment of contributions and income tax in respect of income from other contractual relationship is not uniform, this raises a question about the suitability of charges on income from other contractual relationship, mainly in comparison to income from employment relationship, because both are deemed income from employment.

It also raises a question whether social security contributions for income from other contractual relationship are really so different by their nature that it is permissible to make distinction in determining the basis for the payment of contributions.

Key words: income tax, income from other contractual relationship, social security contributions, pension insurance, health insurance, suitability of charges on income, reimbursement of travel costs and overnight stay costs.

KAZALO

1. UVOD	9
2. DOHODNINA IN DOHODEK IZ DRUGEGA POGODBENEGA RAZMERJA	11
2.1. (NE)ODVISNO POGODBENO RAZMERJE	13
2.2. DOHODEK IZ DRUGEGA POGODBENEGA RAZMERJA	15
2.3. PODJEMNA POGODBA	17
2.4. AVTORSKA POGODBA	18
2.5. POGODBA O PROKURI	19
3. OBREMENITEV DOHODKA IZ DRUGEGA POGODBENEGA RAZMERJA	21
3.1. PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	21
3.1.1. Pokojninsko in invalidsko zavarovanje	22
3.1.1.1. Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje – 18. člen ZPIZ-2	23
3.1.1.2. Prispevek za posebne primere zavarovanja – 20. člen ZPIZ-2	25
3.1.2. Zdravstveno zavarovanje	26
3.1.2.1. Prispevek za poškodbe pri delu	27
3.1.2.2. Prispevek za zdravstveno zavarovaje	28
3.1.3. Zavarovanje za starševsko varstvo	29
3.1.4. Zavarovanje za primer brezposelnosti	30
3.2. DOHODNINA	31
3.3. POSEBEN DAVEK NA DOLOČENE PREJEMKE	36
3.4. OBREMENITEV DOHODKOV IZ DRUGEGA POGODBENEGA RAZMERJA ZA TUJCE	39
4. USTREZNOST OBREMENJEVANJA DOHODKA IZ DRUGEGA POGODBENEGA RAZMERJA	41
4.1. OSNOVA ZA PLAČILO DOHODNINE IN PRISPEVKOV	41
4.2. STALIŠČE VRHOVNEGA SODIŠČA	43
4.3. STALIŠČE PODROČNIH MINISTRSTEV	44
4.4. (NE)UTEMELJENOST OBREMENJEVANJA DOHODKA	44
5. SKLEP IN ZAKLJUČEK	50
6. LITERATURA	54

KAZALO TABEL

Tabela 3.1: Višina obremenitve s prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje glede na status zavarovanca.....	23
Tabela 3.2: Višina obremenitve s prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi 18. člena ZPIZ-2.....	25
Tabela 3.3: Višina obremenitve s prispevkom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi 20. člena ZPIZ-2.....	26
Tabela 3.4: Višina obremenitve s prispevkom za poškodbe pri delu na podlagi 17. člena ZZVZZ.....	28
Tabela 3.5: Višina obremenitve s prispevkom za zdravstveno zavarovanje na podlagi 55.a člena ZZVZZ.....	29
Tabela 3.6: Primer izračuna akontacije dohodnine in neto izplačila za prejemnika dohodka iz drugega pogodbenega razmerja na podlagi podjetne in avtorske pogodbe ter pogodbe o prokuri.....	33
Tabela 3.7: Višina priznane mesečne splošne olajšave v letu 2019.....	34
Tabela 3.8: Stopnje dohodnine za mesečne dohodke v letu 2019.....	34
Tabela 3.9: Primer izračuna akontacije dohodnine in neto izplačila za prejemnika dohodka iz drugega pogodbenega razmerja, dohodka iz delovnega razmerja in vpliv povračila stroškov prevoza v višini 300,00 evrov.....	35
Tabela 3.10: Primer izračuna stroška izplačevalca dohodka iz drugega pogodbenega razmerja na podlagi podjetne in avtorske pogodbe ter pogodbe o prokuri in vpliv posebnega davka na določene prejemke.....	38

1. UVOD

Dohodnina je davek od dohodka fizičnih oseb, s katero so obdavčenih vsi dohodki in dobički ne glede na obliko in vrsto, razen tistih, ki so z zakonom izrecno oproščeni plačila, oziroma tistih, ki so predmet obdavčitve po drugih zakonih. V osrednjo skupino obdavčljivih dohodkov fizičnih oseb uvrščamo dohodke iz zaposlitve. Mednje sodijo tako dohodki iz delovnega razmerja kot tudi dohodki iz drugega pogodbenega razmerja.

Dohodki iz drugega pogodbenega razmerja skladno z 38. členom Zakona o dohodnini (ZDoh-2)¹ vključujejo vsak posamezni dohodek za opravljeno delo ali storitev oziroma dohodek, prejet za stvaritev avtorskega ali folklornega dela. Najbolj poznane oblike dela na podlagi drugega pogodbenega razmerja so pogodba o delu (podjemna pogodba), avtorska pogodba, pogodba o prokuri, opravljanje začasnega ali občasnega dela dijakov in študentov na podlagi napotnice pooblaščenega študentskega servisa ter začasno in občasno delo upokojencev. Ker je vsaka od oblik dela specifična, sem se v magistrskem diplomskem delu osredotočila na tri najbolj pogoste oblike dela, ki so si med seboj dokaj podobne, a kljub temu tako različne, da lahko opozorimo in prikažemo posebnosti (obremenitve) dohodka iz drugega pogodbenega razmerja.

Dohodki iz drugega pogodbenega razmerja so obremenjeni s prispevki za socialno varnost, dohodnino in v določenih primerih tudi s posebnim davkom na določene prejemke. Da bi lahko lažje razumeli pravno podlago in težo same obremenitve, so v nadaljevanju predstavljeni konkretni izračuni glede na lastnosti zavarovancev (prejemnikov dohodka) in vrsto podlage za opravljanje dela.

Ker je pri obremenitvi dohodkov iz drugega pogodbenega razmerja osnova za plačilo prispevkov in dohodnino določena različno, se postavlja vprašanje o ustrezni obremenitvi dohodkov, predvsem v primerjavi z dohodkom iz delovnega razmerja, saj oba spadata med dohodke iz zaposlitve. S prispevki za socialno varnost je pri dohodkih iz drugega pogodbenega

¹ Zakon o dohodnini (ZDoh-2), Ur. l. RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19 in 28/19.

razmerja obremenjen tudi tisti del dohodka, ki ne predstavlja povečanja premoženja zavezanca – povračilo stroškov prevoza in nočitve ter normiranih stroškov v višini desetih odstotkov.

Da bi lahko potrdila oziroma zanikala dejstvo o (ne)ustreznem obremenjevanju dohodkov iz drugega pogodbenega razmerja, sem si postavila dve ključni vprašanji:

- Ali je razlika med davki in prispevki (dajatvami) tako različna, da je mogoča drugačna obravnava – različna od neto objektivnega načela?
- Ali je razlikovanje med dohodki iz drugega pogodbenega razmerja in dohodki iz delovnega razmerja utemeljeno?

O navedeni problematiki se je izreklo tudi Vrhovno sodišče Republike Slovenija v sodbi X Ips 367/2015² in odločilo, da se za odmero prispevka za zdravstveno zavarovanje analogno uporabi četrti odstavek 41. člena ZDoh-2, ki omogoča uveljavljanje stroškov prevoza in nočitve ter normiranih stroškov v višini desetih odstotkov. Kljub odločitvi sodišča obremenitev dohodkov iz drugega pogodbenega razmerja še vedno ostaja enaka.

Zaradi specifične narave dohodkov iz drugega pogodbenega razmerja in vprašanja o njihovi ustrezni obremenitvi primerjalnopravna analiza ni vključena v magistrsko diplomsko delo.

² Vrhovno sodišče RS, št. X Ips 367/2015, 6. november 2017.

2. DOHODNINA IN DOHODEK IZ DRUGEGA POGODBENEGA RAZMERJA

Dohodnina je davek od dohodkov fizičnih oseb (rezidentov ali nerezidentov)³, pridobljenih oziroma doseženih v davčnem letu, ki je enako koledarskemu letu. Z njo so obdavčeni vsi dohodki in dobički ne glede na obliko in vrsto, razen tistih, ki so z zakonom izrecno oproščeni plačila, oziroma tistih, ki so predmet obdavčitve po drugih zakonih. Govorimo o tako imenovani negativni definiciji dohodka, ki pomeni, da so obdavčeni vsi dohodki, razen tistih, ki so izrecno oproščeni plačila dohodnine.

Tako kot za ostale vrste davkov, je tudi za dohodnino značilno, da je:

- enostranska,
- prisilna,
- nerecipročna,
- nepovratna,
- nedoločljiva in
- v denarni obliki določena dajatev s strani države za pokrivanje njenih lastnih odhodkov, brez neposredne protivrečnosti.

Zavezanci za plačilo dohodnine so fizične osebe (osebe zasebnega prava), ki so dolžne izpolniti obveznosti, ki izhajajo iz davčnopравниh razmerja. Le to je opredeljeno kot javnopravno razmerje med davčnim upnikom in davčnim zavezancem, kjer je slednji zavezan za izpolnitev zahteve davčnega upnika, to je plačila davka.

Kot dohodke in dobičke ZDoh-2⁴ šteje:

- dohodke iz zaposlitve,
- dohodke iz dejavnosti,
- dohodke iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti,
- dohodke iz oddajanja premoženja v najem in iz prenosa premoženjske pravice,
- dohodke iz kapitala in
- druge dohodke.

³ Definicijo rezidenta oziroma nerezidenta najdemo v členu 6 in 7 ZDoh-2.

⁴ Člen 18 ZDoh-2.

Dohodnina se šteje za subjektiven in neposreden davek, ki obremenjuje dohodke davčnega zavezanca. To pomeni, da upošteva njegovo ekonomsko moč in socialni položaj. Načelna pravičnost se zagotavlja s progresivno davčno stopnjo, razen v primerih ko je stopnja določeno proporcionalno (cedularno) in se tako obdavčeni dohodki ne všttevajo v letno odmero za plačilo dohodnine.⁵ In tudi z možnostjo uveljavljanja davčnih olajšav.⁶ Pri tem pa je ključnega pomena, da se obdavči zgolj tisti del dohodka davčnega zavezanca, ki pomeni povečanje njegovega premoženja.

Navedeno izhaja iz temeljnih načel obdavčitve dohodka fizičnih oseb, in sicer načela splošne in enakomerne davčne obveznosti. Obe načeli sta izvedeni iz načela davčne pravičnosti, ki je najpomembnejše načelo davčnega prava in ki pomeni, da naj ob upoštevanju človekovih pravic in svoboščin davek plačujejo vsi, primerno svoji ekonomski sposobnosti, enakomernosti ter sorazmernosti obdavčitve.⁷

Ključnega pomena pa je tudi načelo neto dohodka, ki pomeni da davčno osnovo predstavlja zgolj neto oziroma čisti dohodek (»po odbitku«), torej dohodek ki kaže na ekonomsko moč posameznika. Pri tem razlikujemo med objektivnim in subjektivnim neto načelom. Prvi predvideva zmanjšanje za stroške, ki so potrebni za pridobitev dohodka, medtem ko drugi upošteva existenco davčnega zavezanca (kot je na primer splošna olajšava). Kot bomo videli v nadaljevanju, je pri dohodku iz drugega pogodbenega razmerja, bistveno neto objektivno načelo.

Med dohodke iz zaposlitve sodijo tako dohodki iz delovnega razmerja kot tudi dohodki iz drugega pogodbenega razmerja, saj ZDoh-2 zaposlitev v drugem odstavku 35. člena opredeljuje kot vsako odvisno pogodbeno razmerje, v katerega vstopa fizična oseba pri opravljanju fizičnega ali intelektualnega dela, vključno z opravljanjem storitev in ustvarjanjem ali izvedbo avtorskega dela, ne glede na čas trajanja.

⁵ Cedularna (analitična) obdavčitev je obdavčitev posameznih vrst dohodkov z različnimi vrstami davkov, kot je na primer določena za dohodke iz oddajanja premoženja v najem.

⁶ Bistvenega pomena je splošna davčna olajšava, ki zagotavlja existenčni minimum posameznika.

⁷ Povzeto po Škof, DAVČNO PRAVO (2007), str. 92.

2.1. (NE)ODVISNO POGODBENO RAZMERJE

Odvisno pogodbeno razmerje je eden od bistvenih razlikovalnih elementov med dohodki iz zaposlitve in dohodki iz dejavnosti, vendar ne tudi edini, saj je definicija zaposlitve po ZDoh-2 izjemno široka. Vključuje tako dohodke iz tipično odvisnega razmerja med osebo in izplačevalcem (delavci - delodajalci), ter tudi dohodke, ki jih osebe prejmejo iz opravljanja funkcije na podlagi imenovanja ali izvolitve v državni ali drug organ (poslovodje, prokuristi, poslanci, člani uprave). Jasno je, da med dohodke iz zaposlitve sodijo dohodki iz delovnega razmerja, saj je odvisno razmerje med delavcem in delodajalcem eden od ključnih elementov delovnega razmerja. Kot izhaja iz definicije delovnega razmerja⁸, je to razmerje med delavcem in delodajalcem, v katerem se delavec prostovoljno vključi v organiziran delovni proces delodajalca in v njem za plačilo, osebno in nepretrgano opravlja delo po navodilih in pod nadzorom delodajalca. Četudi je v prejšnjem stavku predstavljena definicija delovnega razmerja, ki ustreza delovnopравни zakonodaji, to ne pomeni, da med dohodke iz delovnega razmerja sodijo zgolj ti. Tako se na primer kot dohodki iz delovnega razmerja obdavčijo tudi dohodki poslovodje, ki jih prejme za zastopanje, vodenje in nadzor pravnega subjekta. In tudi dohodki prokurista če ta (začasno) opravlja delo poslovodje.

Odvisno pogodbeno razmerje pa je tudi vsako drugo pogodbeno razmerje, ki glede nadzora, navodil, načina opravljanja dela, plačila in ostalih pogojev kaže na odvisno pogodbeno razmerje med fizično osebo in izplačevalcem dohodka. Med njima mora torej obstajati odnos odvisnosti. Fizična oseba dohodka ne dosega z neodvisnim in samostojnim opravljanjem dejavnosti trajno, temveč na podlagi odvisnega razmerja. V nasprotnem primeru se mora fizična oseba registrirati za opravljanje samostojne dejavnosti.

Za opravljanje dejavnosti se šteje vsaka podjetniška, kmetijska, gozdarska, poklicna ali druga neodvisna samostojna dejavnost, vključno z izkoriščanjem premoženja in premoženjskih pravic.⁹ Fizična oseba dosega dohodek s samostojnim oziroma neodvisnim delom tako, da delo oziroma storitve opravlja za svoj račun, način in odgovornost.¹⁰ Pri tem pa je bistveno, da je

⁸ Člen 4 Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-1), Ur. l. RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US in 22/19 – ZPosS.

⁹ Člen 46 ZDoh-2.

¹⁰ Samostojni podjetnik že na podlagi določb Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1), Ur. l. RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17 in 22/19 – ZPosS, odgovarja z vsem svojim premoženjem.

opravljanje dejavnosti trajno in ne zgolj priložnostno, v obliki enkratne storitve. Ker zakon ne določa kriterijev za razmejevanje odvisnega in neodvisnega razmerja, je potrebna presoja vsakega primera posebej. Za namene obdavčitve so pomembne okoliščine in dejstva, ki se vrednotijo po ekonomski vsebini, zato je ključna opredelitev dela oziroma storitev in ne vsebina sklenjenega pravnega posla. Davčni organ je vseeno izdal ne-zavezujoče smernice za presojo odvisnega pogodbenega razmerja, ki se lahko štejejo kot odločilni (a ne edini) kriteriji pri presoji obdavčitve. Kot take navaja:¹¹

- kontinuirano opravljanje dela po pogodbi za enega naročnika,
- delo v delovnih prostorih naročnika,
- enak delovni čas kot velja za zaposlene (osem ur dnevno),
- uporaba delovne opreme in delovnih sredstev naročnika brez plačila najemnine,
- delo po naročnikovih navodilih in pod njegovim nadzorom,
- konkurenčna prepoved za opravljanje istovrstnih del,
- osebno opravljanje dela ali storitev po naročnikovem ceniku,
- usklajevanje odsotnosti z naročnikovim vodstvom,
- plačilo storitve na podlagi mesečnega računa,
- dohodek kot glavni ali edini vir dohodka samostojnega podjetnika.

Po mojem mnenju so kriteriji, ki jih je podal davčni organ bolj namenjeni razlikovanju med dohodkom iz dejavnosti in dohodkom iz delovnega razmerja, ne pa na splošno razlikovanju med odvisnim in neodvisnim razmerjem skladno z ZDoh-2. Morda je to tudi posledica »neposrečene« opredelitve dohodkov iz zaposlitve, saj bi bilo bolje, da ključ razlikovanja ne bi bilo odvisno oziroma neodvisno razmerje, temveč bi bili dohodki iz delovnega razmerja opredeljeni posebej. Zgoraj predstavljeni kriteriji bolj kot ne kažejo na elemente delovnega razmerja, ki jih kot take opredeljuje ZDR-1 in jih lahko uporabimo tudi za namene razmejitve med dohodki iz delovnega razmerja in dohodki iz drugega pogodbenega razmerja, kadar gre za izogibanje oziroma zlorabo, z namenom ugodnejše davčne obravnave pa tudi fleksibilnosti razmerja med naročnikom in izvajalcem (kot na primer sklepanje pogodb civilnega prava, kljub obstoju elementov delovnega razmerja).¹²

¹¹ Finančna uprava Republike Slovenije: Fizične osebe, ki imajo registrirano dejavnost, delo pa opravljajo v odvisnem razmerju z delodajalcem - problematika prikazovanja pravno formalnega pravnega razmerja, ki ni skladno s pravno in ekonomsko vsebino razmerja (2015).

¹² Podrobnejša ureditev navedene problematike bo prikazana v nadaljevanju.

2.2. DOHODEK IZ DRUGEGA POGODBENEGA RAZMERJA

Da bi lahko natančneje razmejili med dohodki iz dejavnosti in dohodki iz drugega pogodbenega razmerja, si pogledjmo še zakonsko opredelitev teh.

ZDoh-2 v 38. členu določa, da se kot dohodek iz drugega pogodbenega razmerja šteje vsak posamezni dohodek za opravljeno delo ali storitev oziroma dohodek, prejet za stvaritev avtorskega ali folklornega dela. Pa tudi dohodek iz opravljenega dela ali storitve, ki ni dohodek iz dejavnosti ali v zvezi z dejavnostjo in dohodek verskih delavcev iz razmerja z versko skupnostjo (če nima elementov delovnega razmerja).

Med dohodke iz drugega pogodbenega razmerja sodijo zlasti:¹³

- dohodek za opravljeno delo na podlagi podjeme pogodbe oziroma druge iz te izvedene pogodbe, kot je mandatna pogodba, pogodba o naročilu in podobno;
- dohodek za opravljeno delo na drugi podlagi (primeroma delo na podlagi imenovanja ali izvolitve, kot je na primer pogodba o prokuri, če je prokurist pooblaščen le za zastopanje družbe, pa tudi dohodki sodnih cenilcev, tolmačev in stečajnih upraviteljev, razen če oseba to storitev opravi v okviru samostojnega opravljanja dejavnosti);
- dohodek za opravljeno delo ali storitev, ki ni dohodek iz dejavnosti ali v zvezi z dejavnostjo;
- dohodek za opravljeno delo iz naslova osebnega dopolnilnega dela;
- dohodek, prejet za stvaritev avtorskega dela, in dohodek za izvedbo avtorskega ali folklornega dela;
- dohodek dijakov in študentov za opravljanje prostovoljne prakse;
- dohodek dijakov in študentov za opravljeno začasno ali občasno delo na podlagi napotnice pooblaščenega študentskega servisa ali organizacije, ki opravlja posredovanje dela;
- dohodek, prejet s prodajo odpadnega materiala, ki ni dosežen v okviru opravljanja dejavnosti;
- dohodek upokojujencev za opravljeno začasno ali občasno delo;

¹³ Povzeto po Finančna uprava Republike Slovenije, Dohodki iz drugega pogodbenega razmerja (2019), str. 4.

- dohodek verskih delavcev iz razmerja z versko skupnostjo (če nima elementov delovnega razmerja).

Glede na specifično naravno dohodkov iz drugega pogodbenega razmerja, ne moremo dati neke splošne definicije, ki bi lahko poudarila razliko od drugih vrst dohodkov, saj kot vidimo se lahko ista dela oziroma storitve opravljajo na podlagi drugega pogodbenega razmerja, v delovnem razmerju ali kot opravljanje dejavnosti. Vseeno lahko rečemo naslednje:

- razmerje ne sme kazati ne elemente delovnega razmerja v smislu ZDR-1 oziroma kriterijev predstavljenih zgoraj, razen kadar je to izrecno dopustno (na primer začasno in občasno delo upokojujencev) ter
- delo in storitve se ne smejo opravljati trajno, saj je narava dela občasne oziroma začasne narave.

To sta po mojem mnenju dva opredelilna elementa, a vseeno ne edina, ki pa jih moramo upoštevati skupaj z ostalimi okoliščinami in dejstvi.

Na tem mestu želim poudariti, da davčni organ in tudi sodišče dohodke presoja po ekonomski vsebini in ne obliki, kar lahko privede do prekvalifikacije dohodka. To največkrat pomeni dodatno davčno breme in tudi obremenitev z dajatvami, saj davčni zavezanci sklepajo navidezne pravne posle, z namenom izogibanja oziroma zlorabe davčnih predpisov. Največkrat se prekvalificirajo dohodki iz dejavnosti¹⁴ ali dohodki iz drugega pogodbenega razmerja, v dohodke iz delovnega razmerja, saj so ti najbolj obremenjeni. Pri tem davčni organ oziroma sodišče upošteva pogodbeno dogovorjeni znesek kot bruto znesek dohodka. Delodajalcu je v odločbi naloženo celotno plačilo, davkov in dajatev, tako delavca kot tudi delodajalca, ki jih sicer lahko kasneje zahteva od delavca. Prav tako lahko vračilo davka od davčnega organa in plačilo plačanih dajatev, zahteva oseba katere dohodek se je prekvalificiral (kot na primer samostojni podjetnik). Terjatve za vračilo iz prejšnjega stavka, zastarajo v roku 5 let.¹⁵

¹⁴ Ti si načeloma najugodnejši, še izrecno v primeru ko gre za ugotavljanje davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov.

¹⁵ Četrty odstavek 125. člena Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2), Ur. l. RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 32/12, 94/12, 101/13 – ZDavNepr, 111/13, 22/14 – odl. US, 25/14 – ZFU, 40/14 – ZIN-B, 90/14, 91/15, 63/16, 69/17, 13/18 – ZJF-H in 36/19.

V nadaljevanju so predstavljene tri najbolj pogoste oblike pogodb, ki so podlaga za izplačilo dohodka iz drugega pogodbenega razmerja, in sicer podjemna in avtorska pogodba ter pogodba o prokuri. V poglavju 3.2. – Dohodnina, pa tudi njihova davčna obravnava.

2.3. PODJEMNA POGODBA

Podjemna pogodba (pogodba o delu) je pogodba civilnega prava, s katero se podjemnik zaveže opraviti določen posel, kot je izdelava ali popravilo kakšne stvari, telesno ali umsko delo oziroma podobna dela, naročnik pa se zavezuje podjemniku plačati plačilo za opravljeno delo.¹⁶ V praksi se pogodba sklepa za vse vrste del, ki kot taka ne sodijo med avtorska dela. Podjemna pogodba je namenjena opravljanju občasnih in časovno omejenih del.

Za sklenitev podjemne pogodbe ni predpisana posebna oblika, zato jo lahko pogodbeni stranki skleneta tako v pisni kot tudi v ustni obliki. Ustna pogodba je sklenjena, ko se pogodbeni stranki sporazumeta o bistvenih sestavinah. Bistveni sestavini podjemne pogodbe sta soglasje volj glede predmeta naročila in njegovega plačila (ne pa tudi cene). Za namene dokazovanja sklenjene vsebine pa je vsekakor bolje, da pogodbeni stranki skleneta pogodbo v pisni obliki.

Pogodbeni stranki ne smeta skleniti pogodbe civilnega prava (kot je podjemna pogodba ali v nadaljevanju avtorska pogodba), če med njima obstajajo elementi delovnega razmerja. Temu sledi tudi sodna praksa. Drugi odstavek 13. člena ZDR-1 izrecno prepoveduje opravljanje dela na podlagi pogodb civilnega prava v primeru obstoja elementov delovnega razmerja in če delavec izpolnjuje pogoje za opravljanje tega dela. Kot izhaja iz sklepa sodišča¹⁷, kljub volji strank ni dopustno skleniti pogodbe civilnega prava, če so izpolnjeni elementi iz 13. člena ZDR-1. Posledica kršitve je prepoved opravljanja dela, zahteva po izročitvi pogodbe o zaposlitvi¹⁸ in prekvalifikacija dohodka.

Temeljna značilnost oseb, ki opravljajo delo na podlagi podjemne pogodbe, je njihova načelna osebna neodvisnost od nasprotne pogodbene stranke za opravljanje časovno omejenih del, saj ima podjemna pogodba značilnost enkratnega izpolnitvenega ravnanja. To pomeni, da

¹⁶ Člen 619 Obligacijskega zakonika (OZ), Ur. l. št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo, 64/16 – odl. US in 20/18 – OROZ631.

¹⁷ Višje delovno in socialno sodišče RS, št. sklep Pdp 1082/2006, 10. maj 2007.

¹⁸ Če izvajalec (delavec) sklene pogodbo o zaposlitvi v roku 3 dni, pogodba velja za naprej.

je obveznost izpolnjena, ko je izpolnitveno ravnanje opravljeno. Zato ne moremo govoriti o dlje časa trajajočem obligacijskem razmerju ter kontinuiteti izpolnitvenega ravnanja, ampak o enkratnem ravnanju, ki se zaključi z izpolnitvijo obveznosti izvajalca. Nasprotno pa se pri sklenitvi pogodbe o zaposlitvi ustvari »trajno – delovno – razmerje«¹⁹.

Podatkov o sklenjenih podjemnih (in tudi avtorskih) pogodbah od začetka leta 2011 ni več potrebno posredovati Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje (v nadaljevanju Zavod), razen o tistih podjemnih pogodbah, ki jih sklenejo prejemniki denarnega nadomestila za primer brezposelnosti. Brezposelne osebe morajo skladno s 67. členom Zakona o urejanju trga dela (ZUTD)²⁰ o opravljenem delu, dogovorjenem plačilu in roku plačila za opravljeno delo sproti obveščati Zavod, najkasneje v roku treh dni. Če prejemnik denarnega nadomestila opravlja delo in zanj prejema plačilo, to ne sme biti višje od 200,00 eurov neto mesečno, saj v nasprotnem primeru pride do znižanja nadomestila za primer brezposelnosti.

2.4. AVTORSKA POGODBA

Avtorska pogodba je pogodba civilnega prava, sklenjena med avtorjem in naročnikom za avtorska dela, ki so kot taka določena v Zakonu o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP).²¹ Z avtorsko pogodbo o naročilu dela se avtor zaveže ustvariti določeno delo in ga izročiti naročniku, naročnik pa se zaveže za plačilo avtorskega honorarja.

Avtorska dela so individualne intelektualne stvaritve s področja književnosti, znanosti in umetnosti, ki so izražene na kakršenkoli način. To so zlasti:²²

- govornjena dela, kot na primer govori, pridige, predavanja;
- pisana dela, kot na primer leposlovna dela, članki, priročniki, študije ter računalniški programi;
- glasbena dela z besedilom ali brez besedila;
- gledališka, gledališko-glasbena in lutkovna dela;
- koreografska in pantomimska dela;

¹⁹ Višje delovno in socialno sodišče RS, št. Pdp 19/2011, 11. februar 2011.

²⁰ Zakon o urejanju trga dela (ZUTD), Ur. l. RS, št. 80/10, 40/12 – ZUJF, 21/13, 63/13, 100/13, 32/14 – ZPDZC-1, 47/15 – ZZSDT in 55/17.

²¹ Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP), Ur. l. RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15 in 63/16 – ZKUASP.

²² Člen 5 ZASP.

- fotografska dela in dela, narejena po postopku, podobnem fotografiranju;
- avdiovizualna dela;
- likovna dela, kot na primer slike, grafike in kipi;
- arhitekturna dela, kot na primer skice, načrti ter izvedeni objekti s področja arhitekture, urbanizma in krajinske arhitekture;
- dela uporabne umetnosti in industrijskega oblikovanja;
- kartografska dela;
- predstavitve znanstvene, izobraževalne ali tehnične narave (tehnične risbe, načrti, skice, tabele, izvedenska mnenja, plastične predstavitve in druga dela enake narave).

Za vprašanja, ki niso določena z ZASP, se pri sklepanju avtorske pogodbe uporabljajo pravila podjemne pogodbe. Vendar pa kljub temu med obema vrstama pogodbe obstaja poglobitna razlika, to je predmet pogodbe. Zato avtorske pogodbe (ki je sicer davčno obravnavana ugodneje – več v nadaljevanju) ni dopustno skleniti, če ne gre za dela, ki so kot taka določena v ZASP. Ali je predmet pogodbe res avtorsko delo, je materialnopravno vprašanje²³, ki ga je potrebno presojati v vsakem posameznem primeru.

Tako kot za podjemno pogodbo tudi za avtorsko pogodbo velja, da je ni dopustno skleniti, če med naročnikom in izvajalcem obstajajo elementi delovnega razmerja. Lahko pa avtorsko pogodbo sklene delavec, ki ima z delodajalcem že sklenjeno pogodbo o zaposlitvi – tako imenovano avtorsko delo iz delovnega razmerja.²⁴

2.5. POGODBA O PROKURI

Pogodba o prokuri je pogodba civilnega prava, s katero se prokurist (poslovni pooblaščenec) zaveže zastopati družbo nasproti tretjim osebam v mejah podeljenega pooblastila. Prokura je skladno s 35. členom ZGD-1 posebna vrsta pooblastila, ki upravičuje vsa pravna dejanja, ki spadajo v pravno sposobnost družbe, razen odsvojitvev in obremenitev nepremičnin, za kar mora biti prokurist posebej pooblaščen.

²³ Vrhovno sodišče RS, št. Up 1057/2001, 4. december 2002.

²⁴ Člen 101 ZASP.

Funkcija prokurista je zastopanje družbe proti tretjim osebam, in ne vodenje ter odločanje o statusnih vprašanjih družbe. Tako podelitev kot tudi prenehanje prokure se morata zaradi publicitetnega učinka²⁵ vpisati v sodni oziroma v poslovni register.²⁶

Prokurist lahko z družbo sklene tako pogodbo o prokuri (pogodbo civilnega prava) kot tudi pogodbo o zaposlitvi oziroma ima hkrati sklenjeni obe vrsti pogodbe. Tako bi lahko delavec, ki opravlja delo na določenem delovnem mestu v delovnem razmerju, hkrati imel funkcijo prokurista, in sicer na temelju civilnopravne pogodbe.

Za prokurista so lahko imenovane tudi osebe, ki prejemajo starostno pokojnino (v nadaljevanju upokojenci) in so hkrati družbeniki iste družbe. Velja namreč, da upokojenci, ki so družbeniki družbe, ne morejo hkrati opravljati funkcije poslovođenja te družbe, če želijo prejemati polno pokojnino. To izhaja iz 116. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2)²⁷, ki določa, da uživalci pokojnine do te niso upravičeni za čas ponovnega vstopa v zavarovanje oziroma za čas pridobitve lastnosti zavarovanca, v navedenem primeru zavarovanca iz 16. člena ZPIZ-2 (družbeniki – poslovođenje). Isti upokojenec bi lahko opravljal funkcijo poslovođenja in prejemal celotno pokojnino, a le če ne bi bil družbenik iste družbe.

²⁵ Publicitetni učinek je pravni učinek nasproti tretjim osebam.

²⁶ Vpis v poslovni register, kadar imenuje prokurista samostojni podjetnik.

²⁷ Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2), Ur. l. RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B, 95/14 – ZUJF-C, 90/15 – ZIUPTD, 102/15, 23/17, 40/17, 65/17 in 28/19.

3. OBREMENITEV DOHODKA IZ DRUGEGA POGODBENEGA RAZMERJA

Dohodki iz drugega pogodbenega razmerja so obremenjeni s prispevki za socialno varnost ter z dohodnino. V določenih primerih pa tudi s posebnim davkom na določene prejemke.

3.1. PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST

Sistem socialne varnosti v Republiki Sloveniji obsega štiri vrste zavarovanj, in sicer:

- pokojninsko in invalidsko zavarovanje,
- zdravstveno zavarovanje,
- zavarovanje za starševsko varstvo in
- zavarovanje za primer brezposelnosti.

Od dohodkov iz drugega pogodbenega razmerja je potrebno plačevati tako prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (PIZ) kot tudi za zdravstveno zavarovanje (ZZ). Vrsta in višina prispevkov sta odvisni od statusa prejemnika dohodka – rezidentskega statusa za davčne namene kot tudi statusa zavarovanca na podlagi ZPIZ-2 in ZZVZZ.

Osnova za plačilo prispevkov je skladno z ZPIZ-2 in ZZVZZ vsako posamezno plačilo za opravljeno delo oziroma storitev, prejeto na podlagi drugega pogodbenega razmerja, ki se po ZDoh-2 šteje za dohodek, ki ni oproščen plačila dohodnine ali se ne šteje za drug dohodek.²⁸ Obe zakonski definiciji pri opredelitvi osnove za plačilo prispevkov torej izhajata iz opredelitve dohodka iz drugega pogodbenega razmerja, ki ga kot takega opredeljuje ZDoh-2 v 38. členu.

Osebe, ki opravljajo delo na podlagi drugega pogodbenega razmerja, nasprotno od oseb v delovnem razmerju, niso vključene v zavarovanje za starševsko varstvo in za primer brezposelnosti, kot to določata Zakon starševskem varstvu in družinskih prejemkih (ZSDP-1)²⁹ oziroma ZUTD. Lahko rečemo, da gre za logično posledico dejstva, saj opravljanje dela na podlagi drugega pogodbenega razmerja načeloma ni trajne narave.

²⁸ Drugi dohodki so definirani v členu 105 ZDoh-2.

²⁹ Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (ZSDP-1), Ur. l. RS, št. 26/14, 90/15, 75/17 – ZUPJS-G in 14/18.

Stopnje prispevkov za socialna zavarovanja, so določene v Zakonu o prispevkih za socialno varnost (ZPSV).³⁰

3.1.1. Pokojninsko in invalidsko zavarovanje

Sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Republiki Sloveniji je oblikovan na način, da je zavarovanje enotno in obvezno za vse zavarovance, ki izpolnjujejo zakonsko določene pogoje. Vključuje tri različne stebre – vrste zavarovanj:

1. stebel: obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje;
2. stebel: obvezno in prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje;
3. stebel: pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi osebnih pokojninskih varčevalnih računov.

Namen prvega stebra kot javnega stebra je zagotavljanje socialne varnosti zavarovancev. Temelji na sistemu medgeneracijske solidarnosti in zavarovancem ob nastanku zavarovalnega primera pravico do pokojnine³¹, pravice iz invalidskega zavarovanja³², dodatne³³ in druge³⁴ pravice.

V nasprotju s prvim stebrom, drugi in tretji stebel³⁵ zavarovancem zagotavljata ohranjanje družbenega položaja in dodatne ugodnosti v času uživanja pravic iz obveznega zavarovanja, kot je pravica do dodatne (predčasne) pokojnine in rentna izplačila za življenjska zavarovanja.

Osebe, ki opravljajo delo na podlagi drugega pogodbenega razmerja, se obvezno pokojninsko in invalidsko zavarujejo na temelju 18. člena ZPIZ-2, če že niso obvezno

³⁰ Zakonu o prispevkih za socialno varnost (ZPSV), Ur. l. RS, št. 5/96.

³¹ Pravica do pokojnine: starostna, predčasna, invalidska, vdovska, družinska in delna pokojnina ter spodbude za odlaganje upokojitve in izplačilo 20 % starostne ali predčasne pokojnine.

³² Pravice iz invalidskega zavarovanja: pravica do poklicne rehabilitacije, pravica do nadomestila za invalidnost, pravica do premestitve in dela s krajšim delovnim časom od polnega, najmanj štiri ure dnevno, postopek za ugotavljanje invalidnosti.

³³ Dodatne pravice: pravica do dodatka za pomoč in postrežbo, pravica do invalidnine v primeru poškodbe pri delu ali poklicne bolezni.

³⁴ Druge pravice: pravica do letnega dodatka.

³⁵ Drugi in tretji stebel imata zasebni značaj.

zavarovane s polnim zavarovalnim časom ali niso prostovoljno vključene v obvezno zavarovanje oziroma niso prejemniki pokojnine.³⁶ V tem primeru so obvezno zavarovane zgolj za posebne primere zavarovanja – za invalidnost in smrt, ki sta posledici poškodbe pri delu in poklicne bolezni, skladno z drugo alinejo 20. člena ZPIZ-2, saj so obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovane že na drugi, tako imenovani prednostni podlagi³⁷, oziroma so prejemniki pokojnine.

Tabela 3.1: Višina obremenitve s prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje glede na status zavarovanca.

	Zavarovanec	Delodajalec
Zavarovanci po 18. členu ZPIZ-2	15,50 %	8,85 %
Zavarovanci po 20. členu ZPIZ-2	-	8,85 %

3.1.1.1. Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje – 18. člen ZPIZ-2

Osebe, ki opravljajo delo na podlagi drugega pogodbenega razmerja in niso že obvezno ali prostovoljno zavarovane za polni delovni čas na drugi pravni podlagi oziroma niso uživalci pokojnine, se obvezno zavarujejo na podlagi drugega pogodbenega (v ZPIZ-2 imenovano pravnega) razmerja, kot je določeno v 18. členu ZPIZ-2.

Za opravljanje dela v okviru drugega pogodbenega razmerja se šteje delo oziroma storitev, katerih plačilo se po ZDoh-2 šteje za dohodek, ki ni oproščen plačila dohodnine oziroma se ne šteje za drug dohodek.

Osnova za plačilo prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje iz drugega pogodbenega razmerja je skladno s 146. členom ZPIZ-2 vsako posamezno plačilo za opravljeno delo oziroma storitev, prejeto na podlagi drugega pravnega razmerja, ki se po Zdoh-2 šteje za dohodek. Stopnja prispevkov je določena od osnove, določene v prejšnjem stavku, v višini 15,50 % za zavarovanca in 8,85 % za delodajalca.³⁸

³⁶ Razen družinske pokojnine.

³⁷ Člen 13 ZPIZ-2 določa, da se oseba, ki hkrati izpolnjuje pogoje za vključitev v obvezno zavarovanje po več zavarovalnih podlagah, obvezno zavaruje po tisti zavarovalni podlagi, ki je navedena pred drugimi.

³⁸ V zakonu določen kot delodajalec, čeprav bi bil pravno-formalno pravilnejši izraz izplačevalec dohodka.

Prijave in odjave v zavarovanje na podlagi drugega pogodbenega razmerja ne vlagata niti zavarovanec niti izplačevalec dohodka, vendar mora zavarovanec izplačevalcu podati ustrezne podatke o svojem statusu, in sicer:

- ali je upokojenec,
- ali je v času izplačila zavarovan za polni delovni čas,
- ali je v času izplačila zavarovan za krajši delovni čas oziroma ni vključen v obvezno zavarovanje,
- ali je bil v času opravljanja dela zavarovan za polni delovni čas,
- ali je bil v času opravljanja dela zavarovan za krajši delovni čas oziroma ni bil vključen v obvezno zavarovanje.

Prispevki se zgolj obračunajo in plačajo ali na podlagi obračuna davčnih odtegljajev (REK obrazec) ali odločbe, izdane s strani finančnega organa. Prejemnik dohodka je zavezanec za plačilo prispevka zavarovanca (15,50 %), medtem ko je izplačevalec dohodka zavezanec za plačilo prispevka delodajalca (8,85 %), če se slednji šteje za plačnika davka v skladu z ZDavP-2. V nasprotnem primeru pa je prejemnik dohodka zavezan za plačilo prispevka tako zavarovanca kot tudi delodajalca. Skladno s 114. členom Zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (ZMEPIZ-1)³⁹ višino prispevkov ugotovi davčni organ z odločbo, s katero izračuna akontacijo dohodnine od dohodkov, od katerih se plačuje prispevke za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje za zavarovance po 18. členu ZPIZ-2 oziroma enkrat letno z odločbo⁴⁰, ki jo izda najkasneje do 31. januarja tekočega leta za preteklo leto.

Dolžina skupne zavarovalne dobe je odvisna od skupnega letnega dohodka iz drugega pogodbenega razmerja in se ugotavlja v tekočem koledarskem letu za preteklo koledarsko leto. Zavarovancu se skladno s 130. členom ZPIZ-2 prizna en mesec zavarovalne dobe za vsakih doseženih 60 % zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec oziroma v sorazmernem delu, če je skupni dohodek nižji od 60 % zadnje znane povprečne letne plače.

³⁹ Zakon o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (ZMEPIZ-1), Ur. l. RS, št. 111/13 in 97/14.

⁴⁰ Kadar se akontacija dohodnine ne odmeri, ker je ta nižja od 20,00 EUR.

Na podlagi podatkov finančnega organa (obračuna davčnega odtegljaja, odločb o odmeri akontacije dohodnine in prispevkov za socialno varnost), Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje oblikuje prijavo in odjavo iz zavarovanja ter jo vnese v matično evidenco zavarovancev (z obrazcem M-4).

Tabela 3.2: Višina obremenitve s prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi 18. člena ZPIZ-2.

Prispevek zavarovanca	15,50 %
Prispevek delodajalca	8,85 %

3.1.1.2. Prispevek za posebne primere zavarovanja – 20. člen ZPIZ-2

Osebe, ki prejemajo dohodke na podlagi drugega pogodbenega razmerja in niso zavarovanci iz 16. (poslovodja – družbenik) ali 18. člena (drugo pravno razmerje) ZPIZ-2, so obvezno zavarovane za invalidnost in smrt, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni. Za invalidnosti in smrt so zavarovani tudi upokojenci, ki prejemajo dohodek iz drugega pogodbenega razmerja oziroma iz naslova začasnega in občasnega dela upokojencev.

Osnova za plačilo prispevka za posebne primere zavarovanja je skladno s 148. členom ZPIZ-2, vsako posamezno plačilo za opravljeno delo oziroma storitev, prejeto na podlagi drugega pogodbenega razmerja. Stopnja prispevka je določena po stopnji prispevka delodajalca za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v višini 8,85 %, razen za primer izplačila dohodkov dijakov in študentov za opravljanje prostovoljne prakse. Za ta namen je prispevek določen v pavšalnem znesku⁴¹, ki je vsako leto določen s Sklepom o določitvi prispevkov za posebne primere zavarovanja.

Zavezanec za plačilo prispevka je načeloma izplačevalec dohodka, razen če se ta ne šteje za plačnika davka po ZDavP-2, kot je na primer izplačevalec s sedežem v tujini, ki nima poslovne enote v Republiki Sloveniji. V tem primeru je zavezanec za plačilo prispevka prejemnik dohodka sam, in sicer na podlagi odločbe finančnega organa (enkrat letno ali ob plačilu akontacije dohodnine).

⁴¹ Od 1. aprila 2019 do 31. marca 2020 naprej 10,51 evrov.

Ker ima prispevek za posebne namene zavarovanja točno določen namen, to je zavarovanje za invalidnost in smrt, v nasprotju z obveznim zavarovanjem ne tvori obdobja zavarovanja (pokojninska doba zavarovancem ne teče), zato so zavarovancu zagotovljene le pravice v primeru nastanka invalidnosti in smrti, ki je posledica poškodbe pri delu in poklicne bolezni. Za uveljavljanje pravic mora zavarovanec dokazati vzročno zvezo med opravljanjem dejavnosti in nastalo poškodbo oziroma invalidnostjo. Oziroma morajo v primeru smrti zavarovanca to dokazati upravičenci (preživeli družinski člani). Pravice, ki jih lahko pridobijo navedene osebe na podlagi zavarovanja za posebne primere so:

- invalidska pokojnina,
- pravice na podlagi ugotovljene II. ali III. kategorije invalidnosti,
- invalidnina za telesno okvaro,
- družinska in vdovska pokojnina.

Prijava in odjava v zavarovanje za posebne primere zavarovanja se vloga na obrazcu M-12 skladno s predpisi o zdravstvenem zavarovanju.

Tabela 3.3: Višina obremenitve s prispevkom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi 20. člena ZPIZ-2.

Prispevek delodajalca	8,85 %
-----------------------	--------

3.1.2. Zdravstveno zavarovanje

V slovenskem pravnem sistemu poznamo dve vrsti zdravstvenega zavarovanja, obvezno in prostovoljno zdravstveno zavarovanje.

Obseg obveznega zdravstvenega zavarovanja določa ZZVZZ in obsega zavarovanje za primer bolezni in poškodbe izven dela ter zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni. Obvezno zdravstveno zavarovanje, ki ga izvaja Zavod za zdravstveno zavarovanje Republike Slovenije, je oblikovano po načelih socialne pravičnosti in solidarnosti med zdravimi in bolnimi, starimi in mladimi, bogatimi in revnimi. Obvezno se morajo zavarovati vse osebe, ki izpolnjujejo zakonsko določene pogoje – zavarovanci (15. člen ZZVZZ) in njihovi družinski člani (20. do 22. člen ZZVZZ). Ob nastanku zavarovalnega primera obvezno zdravstveno

zavarovanje zavarovancem omogoča uveljavljanje pravic, ki so določene z ZZVZZ, podrobneje pa jih določajo Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja.⁴²

Ker se nekatere zdravstvene storitve ne krijejo v celoti iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, se lahko zavarovanci zavarujejo še v okviru prostovoljnega zavarovanja, ki ga izvajajo zavarovalnice. Zavarovanci se lahko zavarujejo v okviru dopolnilnega ali dodatnega prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja. Dopolnilno zavarovanje je namenjeno kritju razlike med polno ceno storitve in vrednostjo, ki se krije iz obveznega zdravstvenega zavarovanja. Skupaj z obveznim zdravstvenim zavarovanjem predstavlja del socialne varnosti zavarovanih oseb in se izvaja po načelu medgeneracijske vzajemnosti in vzajemnosti med spoloma med vsemi zavarovanci. Nasprotno pa dopolnilno prostovoljno zdravstveno zavarovanje zavarovancem zagotavlja višji standard storitev oziroma pravice, ki niso določene v ZZVZZ (na primer samoplačniške storitve).

Osebe, ki opravljajo delo na podlagi drugega pravnega razmerja, so obvezno zdravstveno zavarovane za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni, dodatno pa plačujejo še prispevek za zdravstveno zavarovanje.

3.1.2.1. Prispevek za poškodbe pri delu

Osebe, ki za plačilo opravljajo delo oziroma storitve na podlagi drugega pogodbenega razmerja, so obvezno zdravstveno zavarovane za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni na podlagi 5. točke 17. člena ZZVZZ. Za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni so na podlagi 12. točke 17. člena zavarovani tudi prejemniki pokojnine, ki opravljajo začasno in občasno delo upokojencev.

Stopnja prispevka je določena v višini 0,53 % in se plačuje od vsakega posameznega plačila za opravljeno delo oziroma storitev, prejeta na podlagi drugega pravnega razmerja, ki se po ZDoh-2 šteje za dohodek, ki ni oproščen plačila dohodnine ali se ne šteje za drug dohodek.

⁴² Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja, Ur. l. RS, št. 79/94, 73/95, 39/96, 70/96, 47/97, 3/98, 3/98, 51/98 – odl. US, 73/98 – odl. US, 90/98, 6/99 – popr., 109/99 – odl. US, 61/00, 64/00 – popr., 91/00 – popr., 59/02, 18/03, 30/03, 35/03 – popr., 78/03, 84/04, 44/05, 86/06, 90/06 – popr., 64/07, 33/08, 7/09, 88/09, 30/11, 49/12, 106/12, 99/13 – ZSVarPre-C, 25/14 – odl. US, 25/14, 85/14, 10/17 – ZČmIS in 64/18.

Nasprotno pa se od dohodka iz začasnega in občasnega dela upokojujencev prispevek plačuje v pavšalnem znesku, odvisno od višine povprečne plače preteklega koledarskega leta.⁴³

Zavezanec za plačilo prispevka je izplačevalec dohodka, ki mora prejemnika dohodka ob nastopu dela tudi prijaviti v zavarovanje z obrazcem M-12. Če se izplačevalec dohodka ne šteje za plačnika davka po ZDavP-2, je zavezanec za plačilo prispevka prejemnik dohodka sam, in sicer na podlagi odločbe davčnega organa (enkrat letno ali ob plačilu akontacije dohodnine).

Tabela 3.4: Višina obremenitve s prispevkom za poškodbe pri delu na podlagi 17. člena ZZVZZ.

Prispevek delodajalca	0,53 %
-----------------------	--------

ZZVZZ se pri opredelitvi poškodbe pri delu in poklicni bolezni sklicuje na ZPIZ-2, ki poškodbo pri delu in poklicno bolezen natančneje definira v 66. in 69. členu.

3.1.2.2. Prispevek za zdravstveno zavarovaje

Skladno s 55.a členom ZZVZZ prejemniki dohodka iz drugega pogodbenega razmerja, ki so obvezno zavarovani na podlagi 15. ali 20. člena ZZVZZ, plačujejo prispevek za zdravstveno zavarovanje po stopnji 6,36 % od vsakega posameznega prejetega dohodka na podlagi drugega pogodbenega razmerja.

Osnova za obračun in plačilo prispevka je vsako posamezno plačilo za opravljeno delo oziroma storitev, prejeta na podlagi drugega pogodbenega razmerja, ki se po ZDoh-2 šteje za dohodek, ki ni oproščen plačila dohodnine ali se ne šteje za drug dohodek.

Zavezanec za plačilo prispevka za zdravstveno zavarovanje je prejemnik dohodka, prispevek pa obračuna izplačevalec dohodka v obračunu davčnega odtegljaja (REK-2 obrazec), če se skladno z ZDavP-2 šteje za plačnika davka. V nasprotnem primeru pa višino prispevka ugotovi finančni organ z odločbo, s katero izračuna akontacijo dohodnine oziroma z odločbo enkrat letno, če se akontacija dohodnine ne plača.

⁴³ Prispevek je določen vsako leto s posebnim sklepom, in sicer v višini 0,30 % od povprečne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji. V letu 2019 znaša višina prispevka 5,03 evrov.

Tabela 3.5: Višina obremenitve s prispevkom za zdravstveno zavarovanje na podlagi 55.a člena ZZVZZ.

Prispevek zavarovanca	6,36 %
-----------------------	--------

Osebe, ki niso obvezno zdravstveno zavarovane po 15. oziroma 20. členu ZZVZZ (kot na primer tujci), prispevka za zdravstveno zavarovanje ne plačujejo.

3.1.3. Zavarovanje za starševsko varstvo

Tako kot ob nastanku bolezni ali poškodbe tudi pri nastanku socialnega primera materinstva (starševstva), nastane začasna nezmožnost za opravljanje dela, potreba po zdravstvenih storitvah ter nadomestilu izpadlega dohodka.⁴⁴ Nekatere storitve so zagotovljene v okviru zdravstvenega zavarovanja, četudi se nosečnost in porod, ne štejeta za bolezen⁴⁵ oziroma poškodbo. Medtem ko se denarne dajatve zagotavljajo v okviru zavarovanja za starševsko varstvo, urejeno v ZSDP-1, natančneje v 14. členu:

- dopust⁴⁶,
- nadomestilo⁴⁷,
- pravica do krajšega delovnega časa in pravica do plačila prispevkov za socialno varnost zaradi starševstva,
- pravica do plačila prispevkov za socialno varnost v primeru štirih ali več otrok,
- nadomestilo v času odmora za dojenje in pravica do plačila prispevkov za socialno varnost v času odmora za dojenje.

V primerjavi z ostalimi vrstami socialnih zavarovanj, prostovoljna vključitev v zavarovanje za starševsko varstvo, ni mogoča. Zavarovanci so zgolj tiste osebe, ki jih taksativno določa ZSDP-1 v 8. členu. Med njimi pa ni prejemnikov dohodkov iz drugega pogodbenega razmerja.

⁴⁴ Povzeto po Bubnov Škobrne, Strban, PRAVO SOCIALNE VARNOSTI (2010), str. 332.

⁴⁵ Razen kadar gre za primer patološke nosečnosti.

⁴⁶ Materinski, očetovski in starševski dopust.

⁴⁷ Materinsko, očetovsko in starševsko nadomestilo.

3.1.4. Zavarovanje za primer brezposelnosti

Prejemniki dohodkov iz drugega pogodbenega razmerja, prav tako niso zavarovani za primer brezposelnosti, razen če izpolnjujejo pogoje za prostovoljno vključitev v zavarovanje, na podlagi 57. člena ZUTD.

Tako ne morejo uveljavljati pravic iz naslova zavarovanja za primer brezposelnosti, ki so:

- pravica do denarnega nadomestila za primer brezposelnosti,
- pravica do plačila prispevkov za obvezna socialna zavarovanja,
- pravica do plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje eno leto pred izpolnitvijo minimalnih pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

3.2. DOHODNINA

- Dohodek iz drugega pogodbenega razmerja

Davčna osnova dohodka iz drugega pogodbenega razmerja je skladno s četrtem odstavkom 41. člena ZDoh-2 vsak posamezen dohodek, zmanjšan za obvezne prispevke za socialno varnost, ki jih je dolžan plačati prejemnik dohodka, in za normirane stroške v višini desetih odstotkov. Prejemnik dohodka ima poleg normiranih stroškov možnost uveljavljati tudi dejanske stroške prevoza in nočitev.

V davčno osnovo dohodka iz drugega pogodbenega razmerja se všttevajo vsi prejeti dohodki, vključno z vsemi povračili stroškov prevoza in nočitev ter morebitnimi bonitetami, ki jih prejemniku nudi izplačevalec dohodka. Ker se v osnovo všttevajo tudi dohodki, ki ne pomenijo povečanja premoženja zavezanca (stroški prevoza in nočitev), ima zavezanec možnost uveljavljanja teh na podlagi dokazil, pod pogoji in do višin, določenih z Uredbo o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja (Uredba Vlade).⁴⁸ Davčni zavezanec lahko uveljavlja zgolj stroške prevoza (stroške prevoza na delo in z dela kot tudi stroške prevoza na službenem potovanju) in nočitev, ne pa tudi drugih dejansko nastalih stroškov (na primer materialnih stroškov ali stroškov prehrane). V ta namen se zavezancu priznajo normirani stroški v višini deset odstotkov.

Kot izhaja iz jezikovne razlage četrtega odstavka 41. člena ZDoh-2, se lahko dejanski stroški prevoza in nočitev uveljavljajo kumulativno z normiranimi stroški, ki so predvideni kot »poenostavitev za primere, ko dejanskih stroškov ni mogoče ugotoviti ali bi to pomenilo nesorazmerne procesne obremenitve«. ⁴⁹ Res je, da bi lahko zaradi kumulativnega uveljavljanja obeh vrst stroškov prišlo do nasprotovanja tako teleološki⁵⁰ kot tudi sistemski razlagi navedenega člena, a je zakonodajalec z besedno zvezo »poleg« jasno omogočil kumulativno uveljavljanje obeh vrst stroškov. Tej razlagi sledi tudi finančni organ, ki davčnim zavezancem omogoča uveljavljanje obeh vrst stroškov.⁵¹ Nasprotno ZDoh-2 pri ostalih vrstah dohodkov

⁴⁸ Uredba o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja (Uredba Vlade), Ur. l. RS, št. 140/06, 76/08, 63/17 in 71/18.

⁴⁹ U-I-18/11, 19. januar 2012.

⁵⁰ Teleološka razlaga zakona sledi namenu predpisa oziroma volji zakonodajalca.

⁵¹ Davčni urad Republike Slovenije, št. 4210-5839/2011, Ljubljana (15. april 2011).

fizičnih oseb upošteva teleološko in sistemsko razlago uveljavljanja stroškov, to je možnost uveljavljanja enih (normiranih stroškov) ali drugih (dejanskih stroškov) skladno z določenimi zakonskimi pogoji. Kot primer lahko navedemo davčno osnovo dohodka iz oddajanja premoženja v najem, ki jo predstavlja prejet dohodek, zmanjšan za normirane stroške v višini desetih odstotkov. Namesto teh pa davčni zavezanec lahko uveljavlja dejanske stroške vzdrževanja premoženja (nepremičnine), če jih v času oddajanja premoženja v najem za navedeno premoženje plačuje sam.

Kot izhaja iz odločitve Ustavnega sodišča⁵², zakonodajalec lahko predpiše strožja merila glede priznavanja stroškov prevoza, vendar ne na način, da se izplačila stroškov prevoza obdavčijo kot dohodek. Z davkom se lahko obremeni zgolj tisti del dohodka, ki pomeni povečanje premoženja (ekonomske moči) davčnega zavezanca, in ne tistega, ki je potreben za njegovo doseganje (kot so na primer potni stroški). To bi pomenilo neskladje z načelom pravne države, ki zahteva sorazmerje med namenom zakona in sprejetimi ukrepi zakonodajalca.

Uveljavljanje dejanskih stroškov prevoza in nočitev je mogoče na podlagi ustreznih dokazil (pogodbe o izvajanju storitev, potni nalogi, izjave, računi ...) do višin, določenih z Uredbo Vlade, ter v rokih iz 289. člena ZDavP-2. Dejanske stroške prevoza in nočitve lahko uveljavljajo tako davčni rezidenti kot tudi nerezidenti. Način uveljavljanja dejanskih stroškov je odvisen od plačnika davka in od statusa (ne)rezidentstva. Davčni rezidenti lahko v napovedi za odmero akontacije dohodnine uveljavljajo dejanske stroške od dohodka iz drugega pogodbenega razmerja z zahtevkom pri sestavi informativnega izračuna dohodnine ali najpozneje v ugovoru zoper informativni izračun dohodnine. Nerezidenti pa prav tako v napovedi za odmero akontacije dohodnine od dohodka iz drugega pogodbenega razmerja oziroma s predpisanim obrazcem v 15 dneh od prejema izplačila.

⁵² U-I-77/94-12, 1. december 1994.

Tabela 3.6: Primer izračuna akontacije dohodnine in neto izplačila za prejemnika dohodka iz drugega pogodbenega razmerja na podlagi podjetne in avtorske pogodbe ter pogodbe o prokuri.

	Ni zavarovanec 18. ZPIZ-2	Je zavarovanec 18. ZPIZ-2
Bruto dohodek	1000,00	1000,00
Normirani stroški (10 %)	100,00	100,00
Dajatve fizične osebe	63,60	218,60
Davčna osnova	836,40	681,40
Akontacija dohodnine (25 %)	209,10	170,35
Neto izplačilo	727,30	611,05

Iz Tabele 3.6 izhaja, da je višina prispevkov (dajatev) in neto izplačila odvisna od statusa zavarovanca na podlagi ZPIZ-2. Zavarovanci iz 18. člena ZPIZ-2 so dodatno obremenjeni za prispevek v višini 15,50 %, kar sicer zniža njihovo davčno osnovo, a še vedno prinaša nižje neto izplačilo. Bi pa lahko bilo mogoče pritrčiti dejstvu, da je pri opravljanju dela oziroma storitev na podlagi drugega pogodbenega razmerja neprimerljivo manj zavarovancev iz 18. člena ZPIZ-2 kot zavarovancev iz 20. člena istega zakona.

Kot vidimo je davčna obravnava za prejemnika dohodka oziroma višina neto izplačila pri vseh treh omenjenih pravnih podlagah (podjemna in avtorska pogodba ter pogodba o prokuri), enaka. Vendar ne smemo pozabiti, da moramo pogodbe za davčne namene vedno presojati po ekonomski vsebini in ne obliki. To velja tudi za te tri pogodbe, saj lahko dohodek prejete na njihovi podlagi davčno obravnavamo kot:

- dohodke iz drugega pogodbenega razmerja,
- dohodke iz delovnega razmerja in
- dohodke iz dejavnosti.

Dodatno pa lahko dohodke iz naslova avtorske pogodbe (tako imenovani avtorski honorar), obravnavamo tudi kot dohodek iz prenosa premoženjske pravice ali dohodek iz odsvojitve stvari, na kateri je avtorsko delo vsebovano.

Tako je obdavčitev dohodka prokurista, odvisna od opredelitve njegovega dela. Dohodek se lahko obdavči tudi kot dohodek iz delovnega razmerja (37. člen ZDoh-2), če prokurist dejansko opravlja poslovodno funkcijo (vodi družbo, četudi formalno ni imenovan in

vpisan v sodni register kot poslovodja družbe). To izhaja iz davčne opredelitve dohodka poslovodje - velja namreč, da se dohodek poslovodje⁵³ obdavči kot dohodek iz delovnega razmerja.

- Dohodek iz delovnega razmerja

Davčna osnova dohodka iz delovnega razmerja je vsak dohodek iz 37. člena ZDoh-2, zmanjšan za obvezne prispevke za socialno varnost, ki jih je dolžan plačati delojemalec (22,10 %), pri tem pa se v davčno osnovo ne všttevajo povračila stroškov v zvezi z delom, pod pogoji in do višin, ki jih predpisuje Uredba Vlade. Povračila stroškov v zvezi z delom ne predstavljajo zgolj stroški prevoza in nočitev, ki jih lahko uveljavljajo prejemniki dohodkov iz drugega pogodbenega razmerja, ampak tudi stroški prehrane med delom in službenim potovanjem (dnevnice).⁵⁴ Akontacija dohodnine od dohodka iz delovnega razmerja se plačuje po stopnjah in lestvici iz 122. člena ZDoh-2, preračunana na 1/12 leta, če se izplačevalec dohodka šteje za glavnega delodajalca⁵⁵, oziroma po stopnji 25 % brez upoštevanja davčnih olajšav, če izplačevalec ni glavni delodajalec.

Tabela 3.7: Višina priznane mesečne splošne olajšave v letu 2019

Če znaša mesečni bruto dohodek iz delovnega razmerja v evrih		Znaša splošna olajšava v evrih
Nad	Do	
	930,53	543,32
930,53	1.109,74	275,22 + (1.660,18 - 1,49601 x bruto dohodek)
1.109,74		275,22

Tabela 3.8: Stopnje dohodnine za mesečne dohodke v letu 2019

Če znaša neto mesečna davčna osnova v evrih		Znaša dohodnina v evrih	
Nad	Do		
	668,44		16 %
668,44	1.700,00	106,95	+ 27 % nad 668,44
1.700,00	4.000,00	385,47	+ 34 % nad 1.700,00
4.000,00	5.908,93	1.167,47	+ 39 % nad 4.000,00
5.908,93		1.911,95	+ 50 % nad 5.908,93

⁵³ Poslovodja oziroma direktor družbe lahko delo opravlja na podlagi pogodbe o zaposlitvi ali pogodbe civilnega prava – pogodbe o poslovanju. V obeh primerih se dohodek davčno obravnava kot dohodek iz delovnega razmerja, razlika je zgolj v plačilu prispevkov za socialno varnost.

⁵⁴ Tudi terenski dodatek in dodatek za ločeno življenje.

⁵⁵ Glavni delodajalec je tisti, pri katerem fizična oseba prejema pretežni del dohodka iz delovnega razmerja.

Tabela 3.9: Primer izračuna akontacije dohodnine in neto izplačila za prejemnika dohodka iz drugega pogodbenega razmerja, dohodka iz delovnega razmerja in vpliv povračila stroškov prevoza v višini 300,00 evrov.

	Dohodek iz drugega pogodbenega razmerja	Dohodek iz delovnega razmerja
Bruto dohodek	1300,00	1000,00
Normirani stroški (10 %)	130,00	0,00
Dajatve fizične osebe (20. člen ZPIZ-2)	82,68	63,60
Davčna osnova	1.087,32	936,40
Akontacija dohodnine (25 %)	271,83	234,10
Neto izplačilo	945,49	702,30 + 300,00 ⁵⁶ 1002,30

V tabeli 3.9 je prikazan izračun izplačila dohodka prokuristu, enkrat kot dohodek iz drugega pogodbenega razmerja, drugič kot dohodek iz delovnega razmerja.⁵⁷ Temeljna razlika je v upoštevanju stroškov prevoza, ki se pri dohodku iz drugega pogodbenega razmerja všttevajo v davčno osnovo, zato imajo vpliv na višino neto izplačila. Seveda pa lahko prokurist kasneje uveljavlja te stroške na podlagi ustreznih dokazil. Bistvo izračuna je prikaz določitve davčne osnove in osnove za plačilo prispevkov – obremenitve samega dohodka, četudi je končna posledica neto izplačila ob uveljavljanju stroškov prevoza, ki zmanjšuje davčno osnovo, zanemarljiva. Ker se dohodki iz drugega pogodbenega razmerja všttevajo v letno osnovo za obračun dohodnine, ne moremo narediti natančnih davčnih implikacij.

- **Dohodek iz dejavnosti**

Nasprotno je davčna osnova dohodka iz dejavnosti dobiček, ki se ugotovi kot razlika med prihodki in odhodki, doseženimi v zvezi z opravljanjem dejavnosti. Stopnja je odvisna od načina ugotavljanja davčne osnove – po dejanskih odhodkih⁵⁸ ali normiranih odhodkih.⁵⁹ Pri slednjih se dohodki obdavčijo cedularno – dokončno po 20 % stopnji in se v primerjavi z drugimi, ne všttevajo v dohodninsko lestvico.

⁵⁶ Neobdavčeno do višine in pod pogoji Uredbe Vlade.

⁵⁷ Pri dohodku iz delovnega razmerja je upoštevana davčna obremenitev v višini 25 % kot drugi delodajalec.

⁵⁸ Prvi in drugi odstavek 48. člena ZDoh-2.

⁵⁹ Tretji odstavek 48. člena v povezavi s členom 59 ZDoh-2.

3.3. POSEBEN DAVEK NA DOLOČENE PREJEMKE

Nekateri dohodki iz drugega pogodbenega razmerja so dodatno obremenjeni s posebnim davkom na določene prejemke v višini 25 odstotkov. Davek je bil uveden z Zakonom o posebnem davku na določene prejemke (ZPDDP)⁶⁰ z namenom dodatne obremenitve dohodka iz opravljanja storitev⁶¹, ki ni dosežen v okviru delovnega razmerja oziroma v okviru opravljanja registrirane dejavnosti.

Razlog za sprejetje zakona je bil takrat veljavni Zakon o delovnih razmerjih (ZDR), ki je delodajalcu omogočal sklenitev pogodbe o delu za opravljanje začasnih in občasnih del, ki se glede na delovni proces opravljajo le določen krajši čas, ne več kot 90 dni v posameznem koledarskem letu oziroma ne več kot 10 ur na teden. Po mnenju zakonodajalca je zaradi te zakonske določbe prišlo do izogibanja sklepanju pogodb o zaposlitvi pa tudi izogibanja solidarnostnemu elementu sistema socialnega zavarovanja. Zato je z namenom povečanja zaposlovanja v breme izplačevalca dohodka dodatno obremenil dohodek, prejet na podlagi pogodbe o delu.

Davčna osnova za obračun in plačilo davka na določene prejemke je vsako posamezno bruto izplačilo fizični osebi za opravljeno storitev na podlagi pogodbe o delu, vključno s povračili stroškov.

Kljub številnim dohodkom iz drugega pogodbenega razmerja sta s posebnim davkom obremenjeni zgolj podjemna in mandatna pogodba. Večina ostalih dohodkov je na podlagi zakonskih določb⁶² izrecno izključenih, oziroma niso storitev, opravljena na temelju dvostranskega pravnega razmerja. Po ZPDDP je tako izključen tudi dohodek prokurista, ker se izplačilo na podlagi pogodbe o prokuri šteje kot izplačilo na podlagi imenovanja drugega organa.⁶³

⁶⁰ Zakon o posebnem davku na določene prejemke (ZPDDP), Ur. l. RS, št. 72/93, 22/94, 45/95 in 12/96.

⁶¹ Po mnenju Ministrstva za finance je treba za »opravljeno storitev na podlagi pogodbe o delu« šteti vsako storitev opravljeno na podlagi dvostranskega pravnega razmerja.

⁶² Izključitve po členu 3 in 4 ZPDDP.

⁶³ Prva alineja tretjega odstavka 3. člena ZPDDP.

Dodatna obremenitev z davkom na določene prejemke je privedla do izigravanja zakona, predvsem v razmerju med izplačili na podlagi podjemne in avtorske pogodbe, saj slednja ni obremenjena s posebnim davkom na določene prejemke. Naročniki in izvajalci v izogib dodatnemu davku sklepajo avtorske pogodbe tudi tedaj, ko izvajalci ne opravljajo del po ZASP. Vprašanje, ali je delo avtorsko, je po ustaljeni upravnosodni praksi Vrhovnega sodišča vprašanje dejanskega stanja, saj je treba v vsakem konkretnem primeru posebej ugotavljati, ali sporno delo izpolnjuje vse z zakonom predpisane pogoje oziroma predpostavke za avtorsko delo. Zato se avtorski honorar lahko izplača le za dela, ki izpolnjujejo standarde in zakonske pogoje za avtorsko delo, sicer gre za izplačilo po podjemni pogodbi.

Zavezanec za plačilo posebnega davka na določene prejemke v višini 25 % bruto izplačila fizični osebi je res izplačevalec dohodka, vendar je posredno obremenjena tudi fizična oseba, in sicer na račun nižje bruto urne postavke. Fizična oseba je pri tovrstnih oblikah pogodb v večini primerov v slabšem pogajalskem položaju, zato pristane na pogoje naročnika (izplačevalca dohodka). Zato je težko pritrčiti dejstvu, da je zakonodajalec dosegel željeni namen.

Posebna dajatev v višini 25 odstotkov v breme izplačevalca dohodka (delodajalca) je določena tudi v ZUTD, ki pogodbo o začasnem in občasnem delu upokojujencev ureja kot posebno vrsto pogodbe civilnega prava z delovnopравnimi elementi.

Če je zakonodajalec želel obremeniti določene dohodke iz drugega pogodbenega razmerja, bi to moral narediti v obliki dajatve, s katero bi se krili ukrepi aktivne politike zaposlovanja in ne v obliki posebnega davka, ki bremeni izplačevalca dohodka, saj bi davek lahko opredelili kot neke vrste »posredni obremenilni davek«, ki bremeni prejemnika dohodka.

Tabela 3.10: Primer izračuna stroška izplačevalca dohodka iz drugega pogodbenega razmerja na podlagi podjemne in avtorske pogodbe ter pogodbe o prokuri in vpliv posebnega davka na določene prejeme.

	Avtorska pogodba in pogodba o prokuri	Podjemna pogodba
Bruto dohodek	1000,00	1000,00
Normirani stroški	100,00	100,00
Dajatve fizične osebe	63,60	63,60
Akontacija dohodnine	209,10	209,10
Posebni davek	0,00	250,00
Dajatve izplačevalca	93,80	93,80
Neto izplačilo	616,50	616,50
Strošek izplačevalca	1093,60	1.343,80

3.4. OBREMENITEV DOHODKOV IZ DRUGEGA POGODBENEGA RAZMERJA ZA TUJCE

Glede na vse večjo mobilnost delovne sile se nemalokrat zgodi, da dela in storitve na podlagi drugega pogodbenega razmerja ne opravljajo zgolj davčni rezidenti Republike Slovenije, ampak tudi nerezidenti (tako iz Evropske unije kot tudi iz tretjih držav). Pri tem pa se postavi vprašanje pravilne obremenitve dohodka iz drugega pogodbenega razmerja, predvsem s prispevki za socialno varnost.

Plačilo prispevkov za zdravstveno zavarovanje na podlagi 17. in 55.a člena ZZVZZ je obvezno zgolj za osebe, ki so vključene v obvezno zavarovanje v Republiki Sloveniji, zato dohodki nerezidentov iz držav članic EU in tretjih držav s plačilom prispevkov za zdravstveno zavarovanje niso obremenjeni.⁶⁴

Nasprotno pa je pri plačilu prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, kjer moramo pri obremenitvi dohodka upoštevati ali koordinacijska pravila sistema socialne varnosti Evropske unije ali dvostranske sporazume o socialni varnosti (za tretje države).

Koordinacijska pravila socialne varnosti Evropske unije, držav članic EFTE⁶⁵ in Švice so urejena z Uredbo 883/2004⁶⁶ in Uredbo 987/2009⁶⁷, katerih temeljno pravilo je zavarovanje za socialno varnost zgolj v eni državi. Na temelju koordinacijskih pravil se določi pristojna zakonodaja za obračun prispevkov za socialno varnost. Če ta ni v državi izplačevalca dohodka, mora prejemnik dohodka predložiti ustrezna dokazila o vključenosti v socialno zavarovanje v tuji državi. V nasprotnem primeru pa izplačevalec dohodka obračuna predpisane prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v Republiki Sloveniji na podlagi 18. člena ZPIZ-2. Navedeno velja tudi, če tujec v tujini ni zavarovan ali pa je za obračun prispevkov pristojna Republika Slovenija, razen kadar gre na primer za izplačilo upokojencem – takrat se obračuna zgolj prispevek za poškodbe pri delu in poklicne bolezni iz 20. člena ZPIZ-2.

⁶⁴ Dohodek iz drugega pogodbenega razmerja ni obremenjen s plačilom prispevkov za zdravstveno zavarovanje, niti v breme prejemnika dohodka (6,36 %), niti v breme izplačevalca dohodka (0,53 %), razen če bi tujec bil vključen v obvezno zavarovanje v Republiki Sloveniji.

⁶⁵ Članice EFTE, to so države evropskega gospodarskega prostora – Norveška, Islandija in Liechtenstein.

⁶⁶ Uredba (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti.

⁶⁷ Uredba (ES) št. 987/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti.

Tudi kadar gre za izplačilo tujcem – državljanom tretjih držav, je potrebno veljavno zakonodajo presoditi na podlagi dvostranskih sporazumov, čeprav Finančna uprava Republike Slovenije zavzema stališče, da je zavarovanje za posebne primere na temelju 20. člena ZPIZ-2 v vsakem primeru obvezno.

Za presojo obdavčitve z dohodnino je ključen vir dohodka in določila mednarodnih konvencij o izogibanju dvojnega obdavčevanja. Če po mednarodni konvenciji vir dohodka ni v Republiki Sloveniji, lahko tujec uveljavlja oprostitev plačila davka (dohodnine) na ustreznem obrazcu pred izplačilom oziroma vračilo od finančnega organa po izplačilu dohodka.

V vseh zgoraj navedenih primerih se prav tako obračuna davek na določene prejemke.

4. USTREZNOST OBREMENJEVANJA DOHODKA IZ DRUGEGA POGODBENEGA RAZMERJA

Dohodek iz drugega pogodbenega razmerja je obremenjen s prispevki za socialno varnost in dohodnino. Pa tudi s posebnim davkom na določene prejemke.⁶⁸ Glede na dejstvo, da je osnova za plačilo prispevkov in dohodnine različna, se postavlja vprašanje o ustrezni obremenitvi dohodka iz drugega pogodbenega razmerja, predvsem v primerjavi z dohodkom iz delovnega razmerja, saj po ZDoh-2 oba spadata med dohodke iz zaposlitve. Postavlja pa se tudi vprašanje, ali so prispevki za socialno varnost za dohodke iz drugega pogodbenega razmerja po svoji naravi tako drugačni, da je dopustno razlikovanje pri določanju osnove za plačilo prispevkov.

4.1. OSNOVA ZA PLAČILO DOHODNINE IN PRISPEVKOV

Davčna osnova dohodka iz drugega pogodbenega razmerja je skladno s 41. členom ZDoh-2 vsak posamezen dohodek, zmanjšan za obvezne prispevke za socialno varnost, za normirane stroške v višini desetih odstotkov in dejanske stroške prevoza in nočitve, ki jih davčni zavezanec uveljavlja na podlagi dokazil pod pogoji in v višini, določenih z Uredbo Vlade.

Podobno je davčna osnova določena tudi za dohodke iz delovnega razmerja, z razliko, da se stroški prevoza in nočitve pod pogoji in do višin Uredbe Vlade ne všttevajo v davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja že na podlagi samega zakona (ex lege).⁶⁹

Davčna osnova dohodka iz drugega pogodbenega razmerja in dohodka iz delovnega razmerja je torej vsebinsko primerljiva, čeprav so pri dohodku iz drugega pogodbenega razmerja stroški prevoza in nočitve upoštevani zgolj na podlagi ustreznih dokazil. Vendar kot je bilo že pojasnjeno, lahko zakonodajalec predpiše strožja merila glede priznavanja stroškov prevoza in nočitve, vse dokler ne poseže v načela pravne države in se ne obdavčijo stroški, ki ne pomenijo povečanja premoženja davčnega zavezanca.

⁶⁸ Posebni davek na določene prejemke po ZPDDP in posebna dajatev po ZUTD, oba v višini 25 %.

⁶⁹ Tretja točka prvega odstavka 44. člena ZDoh-2.

Pri določitvi osnove za plačilo prispevkov za socialno varnost pa zakon razlikuje med dohodki iz drugega pogodbenega razmerja in dohodki iz delovnega razmerja. Osnova za plačilo prispevka je tako za pokojninsko zavarovanje kot tudi zdravstveno zavarovanje vsako posamezno plačilo za opravljeno delo oziroma storitev, prejeta na podlagi drugega pravnega razmerja, ki se po ZDoh-2 šteje za dohodek, ki ni oproščen plačila dohodnine ali se ne šteje za drug dohodek.⁷⁰

Nasprotno pa je osnova za plačilo prispevkov za socialno zavarovanje za dohodke iz delovnega razmerja skladno s 144. členom ZPIZ-2⁷¹ plača oziroma nadomestilo plače ter vsi drugi prejemki na podlagi delovnega razmerja, vključno z bonitetami ter povračili stroškov v zvezi z delom, izplačanimi v denarju, bonih ali v naravi. Vendar se prispevki v določenih primerih, kot so povračila stroškov v zvezi z delom, vključijo v osnovo za plačilo prispevkov le, kadar presegajo vrednosti, določene z Uredbo Vlade.⁷²

Kot izhaja iz besedila zakonskih členov, se osnova za plačilo prispevkov za socialno varnost pri obeh vrstah dohodkov iz zaposlitve razlikuje, saj dohodek iz drugega pogodbenega razmerja kot osnovo za plačilo prispevkov določa vsako posamezno prejeta plačilo, vključno z vsemi povračili stroškov.

V osnovo za plačilo prispevkov za socialno varnost dohodka iz drugega pogodbenega razmerja se všttevajo vsa plačila, ki jih osebe prejmejo na podlagi drugega pogodbenega razmerja, tudi nastali stroški (kot na primer stroški prevoza in nočitve), in ki jih te osebe pokrijejo same. Zato se postavi vprašanje, ali je tak način obremenitve dohodka iz drugega pogodbenega razmerja ustrezen in ustavno dopusten, ali se lahko obremenijo dohodki, ki ne pomenijo povečanja premoženja osebe, ki opravlja delo na podlagi drugega pogodbenega razmerja, ter ali lahko analogno uporabimo 41. člen ZDoh-2.

⁷⁰ Tako določata člena 146 in 148 ZPIZ-2 ter člen 57 ZZVZZ. Podobno tudi člen 55a ZZVZZ.

⁷¹ Člen 144 ZPIZ-2 določa osnovo za prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, starševsko varstvo in za zaposlovanje.

⁷² Prva alineja tretjega odstavka 144. člena ZPIZ-2 določa: »Ne glede na prvi odstavek tega člena se prispevki plačujejo od: zneska jubilejne nagrade, odpravnine ob upokojitvi, solidarnostne pomoči, povračil stroškov, zneska bonitet in zneska odpravnine zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi, od katerega se v skladu z zakonom, ki ureja dohodnino, plačuje dohodnina«.

4.2. STALIŠČE VRHOVNEGA SODIŠČA

S tem vprašanjem se je ukvarjalo tudi Vrhovno sodišče Republike Slovenije v Sodbi X Ips 367/2015.⁷³ Davčni zavezanec (v nadaljevanju tožnik) je vložil pritožbo zoper odločbo finančnega organa, v nadaljevanju tudi tožbo zoper zavrnilno odločbo, izdano na drugi stopnji, v kateri mu je bila odmerjena akontacija dohodnine in prispevek za zdravstveno zavarovanje za dohodke iz drugega pogodbenega razmerja, ki jih je kot svetovalec prejel od svojega naročnika. Odločbi je ugovarjal v delu, ki se je nanašal na izračun prispevka za zdravstveno zavarovanje, natančneje na določitev osnove za obračun prispevka. Tožnik je od naročnika skladno s pogodbo o poslovnem sodelovanju poleg plačila za delo prejel tudi povračilo stroškov prevoza in nočitve, ki so mu nastali pri delu.⁷⁴ Finančni organ je nastale stroške prevoza in nočitve upošteval pri izračunu akontacije dohodnine, ne pa tudi pri odmeri prispevka za zdravstveno zavarovanje. S tem se tožnik ni strinjal – menil je, da je potrebno stroške prevoza in nočitve upoštevati tudi pri izračunu prispevka za zdravstveno zavarovanje. Pri tem se je skliceval na tretji odstavek 57. člena ZZVZZ v povezavi s četrnim odstavkom 41. člena ZDoh-2, ki določata osnovo za izračun prispevka za zdravstveno zavarovanje oziroma dohodnino.

Upravno sodišče je pritrdilo⁷⁵ finančnemu organu in zavrnilo tožbo tožnika z utemeljitvijo, da določila ZZVZZ in ZDoh-2 ne dajejo pravne podlage za upoštevanje stroškov prevoza in nočitve pri odmeri prispevka za zdravstveno zavarovanje. Nadalje sodišče navaja, da je osnova za obračun prispevka vsak posamezen prejet dohodek, ne da bi se od njega predhodno kaj odštevalo.⁷⁶

Zoper sodbo Upravnega sodišča je tožnik vložil revizijo na Vrhovno sodišče Republike Slovenije, kar je utemeljil s pomembnim pravnim vprašanjem, in sicer ali spadajo stroški oziroma njihovo povračilo v osnovo za plačilo prispevka za zdravstveno zavarovanje od dohodkov iz drugega pogodbenega razmerja.⁷⁷ Vrhovno sodišče Republike Slovenije je reviziji

⁷³ Vrhovno sodišče RS, št. X Ips 367/2015, 6. november 2017.

⁷⁴ Tožnik je stroške prevoza in nočitve poravnal sam. O nastalih stroških je imel vsa potrebna dokazila, ki jih je predložil davčnemu organu.

⁷⁵ Upravno sodišče RS, št. III U 90/2015, 6. november 2015.

⁷⁶ Povzeto po sodbi Upravnega sodišča RS, št. III U 90/2015, 6. november 2015.

⁷⁷ Povzeto po sodbi Vrhovnega sodišča RS, št. X Ips 367/2015, 6. november 2017.

ugodilo⁷⁸ in avgusta 2017 izdalo Sodbo X Ips 367/2015, v kateri je pritrdilo navedbam tožnika in dejstvu, da je pri določitvi osnove za plačilo prispevka za zdravstveno zavarovanje potrebno analogno upoštevati četrti odstavek 41. člena ZDoh-2 in zavezancem omogočiti uveljavljanje stroškov prevoza in nočitve.

4.3. STALIŠČE PODROČNIH MINISTRSTEV

S stališčem Vrhovnega sodišča pa se ne strinja nobeno od področnih ministrstev (Ministrstvo za finance, Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti). V mnenju⁷⁹, ki ga je izdalo Ministrstvo za finance, odločno nasprotujejo argumentom Vrhovnega sodišča in pojasnjujejo, da je določba 55.a člena ZZVZZ pomensko jasna in natančno določa osnovo za plačilo prispevkov za zdravstveno zavarovanje, hkrati pa iz osnove ne izključuje stroškov za prevoz in nočitve. Nadalje pojasnjujejo, da je potrebno določno razlikovati med opredelitvijo dohodka iz drugega pogodbenega razmerja iz 38. člena ZDoh-2, ki predstavlja osnovo za plačilo prispevkov za socialno varnost, in davčno osnovo iz 41. člena ZDoh-2.⁸⁰ Po njihovem mnenju zakon (ZZVZZ) ne daje pravne podlage za upoštevanje dejanskih (in normiranih) stroškov, posledično tudi ne analogne uporabe 41. člena ZDoh-2 za namene določitve osnove za plačilo prispevkov.

4.4. (NE)UTEMELJENOST OBREMENJEVANJA DOHODKA

Kljub dejstvu, da se sodba in odgovor ministrstva nanašata na osnovo za plačilo prispevka za zdravstveno zavarovanje, navedena problematika zadeva tudi določitev osnove za plačilo prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Namreč tudi pri tem je osnova določena od vsakega posameznega plačila za opravljeno delo ali storitev.

Osnova za plačilo prispevkov za dohodke iz drugega pogodbenega razmerja je torej na podlagi ZZVZZ in ZPIZ-2 vsako posamezno plačilo za opravljeno delo oziroma storitev, prejeto na podlagi drugega pravnega razmerja, ki se po ZDoh-2 šteje za dohodek in ni oproščen

⁷⁸ Utemeljitev Vrhovnega sodišča RS v Sodbi X Ips 367/2015: »Uporaba navedene norme je pomembna zato, da se zagotovi enotna in zakonita praksa davčnih organov ter sodišča prve stopnje v pričakovano velikem številu primerov ...«

⁷⁹ Ministrstvo za finance, št. 001-415/2017, Ljubljana (7. december 2017).

⁸⁰ Povzeto po Ministrstvo za finance, št. 001-415/2017, Ljubljana (7. december 2017).

plačila dohodnine ali ni drug dohodek. Za odmero prispevka od dohodkov iz drugega pogodbenega razmerja morata biti izpolnjena dva pogoja, določena v ZDoh-2. Vsako posamezno plačilo za opravljeno delo oziroma storitev mora biti po ZDoh-2 opredeljeno kot dohodek. Kot natančneje določa 15. člen ZDoh-2, so dohodki vsi dohodki in dobički, ne glede na vrsto in obliko, v kateri so izplačani oziroma prejeti. Ti dohodki pa ne smejo biti oproščeni plačila dohodnine⁸¹ oziroma se ne smejo šteti za druge dohodke.⁸² Ob kumulativnem izpolnjevanju obeh pogojev so zavezanci od vsakega prejetega dohodka dolžni plačati prispevke za socialno varnost. Med prejete dohodke iz drugega pogodbenega razmerja sodijo vsi dohodki, ki jih prejmejo zavezanci pri opravljanju del ali storitev, ne glede na njihov ekonomski namen, tudi povračila stroškov prevoza in nočitve (in vseh ostalih stroškov). To namreč izhaja iz 38. in 41. člena ZDoh-2, saj dohodek iz drugega pogodbenega razmerja vključuje vsak posamezni dohodek, od katerega se za določitev davčne osnove lahko odštejejo normirani stroški v višini desetih odstotkov ter dejanski stroški prevoza in nočitve. Zato je moč pritrditi pojasnilu ministrstva in dejstvu, da je v ZZVZZ (in tudi v ZPIZ-2) osnova za plačilo jasno določena ter vključuje vsako prejeto plačilo, ne glede na ekonomski namen (tudi stroške prevoza in nočitve). A to še ne pomeni, da je osnova za plačilo prispevkov določena v mejah ustavnih možnosti.

Ali je razlika med davki in prispevki (dajatvami) tako različna, da je mogoča drugačna obravnava – različna od neto objektivnega načela?

Vsekakor davkov in prispevkov ne gre enačiti, saj davki v nasprotju s prispevki za socialno varnost niso namenski, temveč služijo le zbiranju proračunskih sredstev. Prispevki kot dajatve pa se zbirajo s točno določenim namenom, in sicer za protidajatev iz naslova pravic socialnega zavarovanja. Kljub temu ločnica med davki in prispevki v slovenski zakonodaji in praksi ni jasno poudarjena⁸³, med drugim zaradi določbe četrtega odstavka 49. člena ZDavP-2, ki določa, da obračun davka zajema davčni obračun, obračun davčnega odtegljaja in obračun prispevkov za socialno varnost. So pa prispevki tako kot davki določeni s prisilnimi pravnimi normami in zmanjšujejo dohodke zavezancev. Nadalje prispevke za socialno varnost na račun socialnih institucij pobira davčni organ.

⁸¹ Oprostitve plačila dohodnine od členov 20 do 34 ZDoh-2.

⁸² Drugi dohodki določeni v členu 105 ZDoh-2.

⁸³ Bubnov Škobrne, Strban, PRAVO SOCIALNE VARNOSTI (2010), str. 97.

Tudi Zakon o dohodni⁸⁴ iz leta 1993 je določal, da se v davčno osnovo dohodka iz drugega pogodbenega razmerja všteta povračila stroškov, a je hitro prišlo do nasprotovanja in do začetka postopka za oceno ustavnosti. Zakon je določal, da se v davčno osnovo dohodka iz drugega pogodbenega razmerja⁸⁵ všteta vsak posamezen bruto prejemek, izplačan v denarju, bonih ali naravi z všteti povračili stroškov, zmanjšan za deset odstotkov. Tako kot pri uveljavitvi posebnega davka na določene prejemke je bil poglavitni namen določbe spodbujanje sklepanja delovnih razmerij in podpora aktivni politiki zaposlovanja. Zoper navedeno zakonsko določbo je bila vložena pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti, v kateri je Ustavno sodišče ugotovilo, da je določba v neskladju z Ustavo, če ne omogoča upoštevanja dejanskih stroškov kot odbitne postavke pri ugotavljanju davčne osnove.⁸⁶ Bistveno je, da se z davkom obremeni zgolj tisti del dohodka davčnih zavezancev, ki pomeni povečanje premoženja – kot ga poimenuje Ustavno sodišče »realni dohodek« in ne strošek, ki je pogoj za pridobitev dohodka. To izhaja tudi iz temeljnih načel davčnega prava, natančneje načela enake davčne obravnave pri določitvi davčne osnove. Od dohodka je potrebno odšteti potrebne stroške, saj je le razlika tista, ki dejansko pomeni povečanje premoženja davčnega zavezanca – tako imenovano neto objektivno načelo obdavčitve.⁸⁷

Z davki se lahko dosegajo različni nameni, ne zgolj zbiranje proračunskih sredstev, temveč tudi drugi nameni, kot je na primer podpora aktivni politiki zaposlovanja, predvsem sklepanju delovnih razmerij med delavci in delodajalci. Zaradi tega lahko zakonodajalec za določene vrste dohodkov predpiše strožja merila in pogoje ter davčne zavezance obravnava različno. Takšno razlikovanje je dopustno in utemeljeno, če gre za različna pravna in dejanska stanja za uveljavitev splošnega interesa.⁸⁸ A nikoli ne na način, da se stroški obdavčijo kot dohodki. Zato mora zakonodajalec poskrbeti, da se od dohodkov odštejejo potrebni stroški, četudi na strožji način. Ključno je, da se upošteva neto objektivno načelo, torej dejansko povečanje premoženja davčnega zavezanca.

⁸⁴ Zakon o dohodnini, Ur. l. RS, št. 71/93.

⁸⁵ Zakon je dohodke iz drugega pogodbenega razmerja poimenoval kot dohodke dosežene na podlagi pogodbe o delu, delovršne pogodbe oziroma od prevzema opravljanja storitev in poslov (4. alineja prvega odstavka 16. člena takrat veljavnega Zakona o dohodni).

⁸⁶ U-I-77/94-12, 1. december 1994.

⁸⁷ Povzeto po sodbi Vrhovnega sodišča RS, št. X Ips 367/2015, 6. november 2017.

⁸⁸ Povzeto po U-I-77/94-12, 1. december 1994.

Poglejmo si razlog oziroma namen, zaradi katerega je prišlo na primer do sprejetja 55.a člena ZZVZZ, s katerim je bil v naš sistem vpeljan nov dodatni prispevek za zdravstveno zavarovanje v višini 6,36 %. Kot izhaja iz predloga zakonodajnega besedila, je bil cilj dopolnitve zakona zagotovitev zadostnih dodatnih finančnih sredstev, iz katerih bo zavarovancem zagotovljena pravočasna, primerna, kakovostna in varna zdravstvena oskrba po načelu »vsak prihodek šteje« in oskrba, ki izhaja iz posameznikove ekonomske moči.⁸⁹ Ne gre zanikati dejstva, da je potrebno v sistemu obveznega zdravstvenega zavarovanja slediti enemu temeljnih načel, in sicer doprinosu v skladu z lastnimi možnostmi⁹⁰, ampak ali res na račun obremenitve dohodka, ki pomeni povračilo stroškov. Če bi pri opredelitvi ekonomske moči izhajali iz Schanz-Haig-Simonsove teorije⁹¹, ki jo je sodišče⁹² že večkrat uporabilo, bi zanikali dejstvo, da so stroški tisti del dohodkov, ki povečujejo posameznikovo ekonomsko (kupno) moč. Zato menim, da določitev osnove za zdravstveno zavarovanje skladno s 55.a členom nasprotuje načelu solidarnosti, ki pomeni prispevanje po lastnih možnostih iz zavarovančevih aktivnih prihodkov. Stroškov zavarovanca ne moremo šteti niti za aktivne prihodke niti za povečanje njegovega premoženja. Povračilo stroškov je namenjeno kritju izdatkov, ki jih je zavarovanec imel, da je lahko dosegel dohodke iz drugega pogodbenega razmerja, ki so plod njegovega lastnega dela in ki jih lahko nameni za osebno porabo ter tudi dejansko pomenijo povečanje njegovega premoženja. Ob tem lahko pritrdimo tudi mnenju avtorja Domna Romiha⁹³, da pri taki obremenitvi dohodkov iz drugega pogodbenega razmerja obstaja velika verjetnost, da bi prišlo do dvojne obdavčitve dohodka in prekomernega posega v zasebno lastnino.

Razlika med dohodki iz delovnega razmerja in kršitev načela enakosti pred zakonom.

Kot je bilo že pojasnjeno, sta osnovi za plačilo prispevkov za socialno zavarovanje za dohodke iz drugega pogodbenega razmerja in dohodke iz delovnega razmerja določeni različno,

⁸⁹ Povzeto po Vlada Republike Slovenije, Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju – nujni postopek (3. oktober 2013), str. 11.

⁹⁰ Drugi odstavek 2. člena ZZVZZ: »Vsakdo ima pravico do zdravstvenega varstva in dolžnost, da prispeva k njegovemu uresničevanju v skladu s svojimi možnostmi«.

⁹¹ Teorija čistega prirasta premoženja.

⁹² Kot na primer v Sodbi Vrhovnega sodišča RS, št. X Ips 367/2015, 6. november 2017.

⁹³ Romih, Ali je plačevanje prispevkov od povračil stroškov pri dohodkih iz drugega pogodbenega razmerja v mejah ustavnih možnosti? (2016), str. 5.

saj se pri slednjih povračilo stroškov pod pogoji in do višine Uredbe Vlade izključuje iz osnove za plačilo prispevkov. Ali je takšno razlikovanje dopustno in v mejah ustavnih možnosti oziroma ali ima zakonodajalec stvarni temelj za razlikovanje?

Načelo enakosti pred zakonom (14. člen Ustave Republike Slovenije)⁹⁴ zakonodajalca zavezuje, da obravnava enake položaje enako, pri čemer omogoča različno urejanje enakih položajev, če za to razlikovanje obstojijo stvarni in razumni razlogi. Ali jih zakonodajalec v navedenem primeru ima?

Zavarovanci, ki prejemajo dohodke iz drugega pogodbenega razmerja in delovnega razmerja, so v bistveno enakih položajih. Tako dohodek iz drugega pogodbenega razmerja kot tudi dohodek iz delovnega razmerja sodita med dohodke iz zaposlitve. Oba sta rezultat lastnega dela zavezanca, opravljenega v odvisnem pogodbenem razmerju. Dohodek je v obeh primerih obremenjen z dohodnino in prispevki za socialno varnost. Davčna osnova dohodka je pri obeh zmanjšanja za stroške prevoza in nočitve oziroma za normirane in druge stroške.

Edini razlog za različno ureditev bi lahko našli v spodbujanju politike aktivnega zaposlovanja in sklepanju pogodb o zaposlitvi ter posledično večji obremenitvi izplačevalcev dohodka, hkrati pa tudi polnjenju zdravstvene blagajne. Vendar to ne more veljati za tisti del dohodka, ki ne pomeni povečanja premoženja zavezanca in ki je bil najverjetneje enkrat že podvržen tako dohodnini kot tudi prispevkom. Tudi iz pravnih aktov, ki urejajo področje socialnih zavarovanj, ni mogoče najti argumentov za drugačno ureditev, celo iz predloga zakona izhaja, da je zakonodajalec želel izenačiti dohodke iz drugega pogodbenega razmerja z dohodki iz delovnega razmerja. Glede na navedeno niso izkazani razumni razlogi za drugačno obremenitev dohodka iz drugega pogodbenega razmerja. Zakonodajalec bi lahko sledil splošnemu interesu, a ne na način, da se stroški obremenijo kot dohodki.

Strinjati se moramo, da je od višine vplačanega prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje odvisen obseg pravic zavarovanca, vendar v zakonskih normah in predlogih za sprejetje zakona tudi pri tem ne moremo najti utemeljenega razloga za drugačno obravnavo in

⁹⁴ Ustava Republike Slovenije (URS), Ur. l. RS, št. št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a.

vštevaje stroškov prevoza in nočitve (ter normiranih stroškov) v osnovo za plačilo prispevkov. Nadalje je osnova za plačilo prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje kot takšna določena šele od sprejetja novele ZPIZ-2 iz konca leta 2012. Pred tem je veljalo, da se obvezno zavarujejo osebe, ki opravljajo delo na drugi pravni podlagi (sedaj 18. člen ZPIZ-2), samo če mesečno prejmejo plačilo najmanj v znesku minimalne plače.⁹⁵ Menim, da bi bil poseg v pravico dopusten iz najmanj dveh razlogov:

- osnova za plačilo prispevkov iz delovnega razmerja prav tako ne vključuje stroškov prevoza in nočitve (ter drugih povračil stroškov) pod pogoji in do višine Uredbe Vlade – razlikovanje enih in drugih dohodkov ni takšno, niti ne obstojijo utemeljeni razlogi, da bi bilo razlikovanje dopustno;
- delo na podlagi drugega pogodbenega razmerja je namenjeno opravljanju začasnih in občasnih del, zato osebe, ki bi bile (so) zavarovane na podlagi 18. člena ZPIZ-2, dela načeloma ne smejo opravljati prav pogosto, saj bi se opravljanje dela v nasprotnem primeru že štelo za opravljanje dejavnosti. Skladno s 46. členom ZDoh-2 se za dohodek iz dejavnosti šteje dohodek, dosežen z neodvisnim samostojnim opravljanjem dejavnosti, ne glede na namen in rezultat opravljanja dejavnosti. Zavezanci, ki dejavnost opravljajo trajno, morajo svojo dejavnost registrirati pri pristojnem organu.⁹⁶

Ni moč najti utemeljenega razloga za različno obravnavo obeh vrst dohodkov iz zaposlitve in zatorej podlage za različno pravno urejanje. Dodatno je v pravni teoriji zavzeto stališče, da stvarno utemeljenega razloga ni tudi tedaj, kadar je ureditev neustrezna in nesmiselna, kar bi lahko trdili tudi v zgoraj opisanem primeru.

⁹⁵ Člen 13 Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1), Ur. l. RS, št. 109/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 10/08 – ZVarDod, 98/09 – ZIUZGK, 38/10 – ZUKN, 61/10 – ZSVarPre, 79/10 – ZPKDPIZ, 94/10 – ZIU, 94/11 – odl. US, 105/11 – odl. US, 110/11 – ZDIU12, 40/12 – ZUJF, 96/12 – ZPIZ-2 in 9/17 – odl. US).

⁹⁶ Kot fizične osebe (S.P.) oziroma v okviru pravne osebe.

5. SKLEP IN ZAKLJUČEK

Vrhovno sodišče je v Sodbi X Ips 367/2015 ugotovilo, da se mora tudi pri določitvi prispevka iz 55.a člena ZZVZZ analogno uporabiti četrti odstavek 41. člena ZDoh-2, ki določa način ugotavljanja davčne osnove in upošteva znižanje le-te za stroške prevoza in nočitve ter normirane stroške v višini desetih odstotkov.⁹⁷ Meni, da je pri navedeni zakonski določbi nastopila pravna praznina, ki bi jo lahko z uporabo ustrezne zakonske analogije zapolnila sodna praksa brez delovanja zakonodajalca. Sodišče dodaja, da bo treba odločitev iz prejšnjega stavka udejanjiti tudi v praksi, predvsem v primerih, ko prispevke za socialno varnost (in dohodnino) obračuna izplačevalec dohodka in ko ni izdana posebna odmera odločba. A to se do danes še vedno ni zgodilo.

Ministrstvo za finance kot argument proti odločitvi Vrhovnega sodišča navaja, da je po jezikovni razlagi določilo 55.a člena ZZVZZ jasno in zato ne gre za pravno praznino, ki bi jo zapolnilo sodišče tako, da spreminja določbe ZZVZZ. Sklicujejo se na sodno prakso, ki zavzema stališče, da ima tudi upraven organ možnost odločiti v nasprotju s stališči sodišča, če ima za to utemeljene razloge.⁹⁸

Odgovoru Ministrstva za finance moramo pritrlditi v delu, ki določa, da ne moremo enačiti opredelitve dohodka iz drugega pogodbenega razmerja in osnove za odmero prispevkov. Pa tudi dejstvu, da bi bilo plačilo dohodnine višje, če bi pri določitvi osnove za plačilo prispevkov upoštevali zmanjšanje v višini stroškov prevoza in nočitve (ter normiranih stroškov).⁹⁹ Ne glede na strinjanje menim, da je zakonodajalec ob želji po uresničitvi določenih namenov (kot je spodbujanje aktivne politike zaposlovanja) pozabil na opredelitev dohodka kot takega in obremenitev zgolj tistega dela dohodkov zavezanca, ki pomenijo povečanje premoženja.

Menim, da je odraz sicer izpred nekaj let nazaj sprejetih novel ZZVZZ in ZPIZ-2 posledica ureditve iz preteklosti, predvsem večjih možnosti prekritih delovnih razmerij v obliki sklepanja podjemnih in avtorskih pogodb. Treba se je zavedati dejstva, da je večina

⁹⁷ Sodišče se z vprašanjem določitve osnove za plačilo prispevka za pokojninsko in invalidsko vprašanje ni ukvarjalo, saj je odločalo zgolj v mejah postavljenega zahtevka.

⁹⁸ Povzeto po Ministrstvo za finance, št. 001-415/2017, Ljubljana (7. december 2017).

⁹⁹ Glede na izračun je razlika sicer minimalna.

zavarovancev iz drugega pogodbenega razmerja vključena na podlagi 20. člena ZPIZ-2, in sicer za invalidnost in smrt, ki sta posledici poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, kar pomeni, da so zavarovanci že obvezno zavarovani na drugi prednostni podlagi in da opravljanje dela iz drugega pogodbenega razmerja predstavlja zgolj dodatni vir zaslužka.

To velja tudi za obremenitev dohodkov iz drugega pogodbenega razmerja s posebnim davkom na določene prejemke, ki, kot smo videli, velja samo za določene vrste pogodb – podjemno in mandatno pogodbo. Davek je bil uveden z namenom dodatne obremenitve dohodka iz opravljanja storitev, ki ni dosežen v okviru delovnega razmerja oziroma v okviru opravljanja registrirane dejavnosti, saj je takrat veljavni ZDR delodajalcu omogočal sklenitev pogodbe o delu za opravljanje začasnih in občasnih del, ki se opravljajo le določen krajši čas, ne več kot 90 dni v posameznem koledarskem letu oziroma ne več kot 10 ur na teden. Po mnenju zakonodajalca je zaradi te zakonske določbe prišlo do izogibanja sklepanju pogodb o zaposlitvi pa tudi izogibanja solidarnostnemu elementu sistema socialnega zavarovanja. Zato je z namenom povečanja zaposlovanja v breme izplačevalca dohodka dodatno obremenil dohodek, prejet na podlagi pogodbe o delu. A kot je mogoče ugotoviti iz novejših sodnih praks, so naročniki namesto podjemne pogodbe začeli sklepati avtorske pogodbe, čeprav za to niso imeli pravne podlage, saj slednja ni podvržena posebnemu davku na določene prejemke. Izogibanje solidarnostnemu elementu je bilo z novelami ZZVZZ in ZPIZ-2 odpravljeno, prav tako je bila odpravljena določba ZDR, ki je omogočala navedeni način opravljanja dela. Problematika izogibanja sklepanju pogodb o zaposlitvi je dandanes veliko bolj povezana z opravljanjem dejavnosti (S.P.), saj je obdavčitev dohodka iz dejavnosti ugodnejša tako v primerjavi z dohodki iz delovnega razmerja kot tudi dohodki iz drugega pogodbenega razmerja. Menim, da bi morali delodajalce z namenom sklepanja delovnih razmerij pri izplačilu dohodka iz drugega pogodbenega razmerja obremeniti na drugačen način – v smeri, da bi bila ureditev za vse dohodke iz drugega pogodbenega razmerja urejena enako (tako kot je pri dohodku iz delovnega razmerja) – in da bi po zgledu ureditve začasnega in občasnega dela upokojujencev pa tudi dijakov in študentov uvedla najnižjo urno postavko in omejitev števila ur opravljenega dela.¹⁰⁰

¹⁰⁰ Začasno in občasno delo upokojujencev: določena je najnižja urna postavka, ki se usklajuje z rastjo minimalne plače, določena je skupna letna višina, ki jo lahko doseže upokojujenec, določena je tudi omejitev števila ur tako za upokojujenca kot tudi za delodajalca.

Ob odgovoru na obe vprašanji, ki sem si ju postavila v začetku naloge, sem prišla do ugotovitve, da dohodki iz drugega pogodbenega razmerja res niso ustrezno obremenjeni.

Neustrezna obremenitev se nanaša na določitev osnove za plačilo prispevkov, kamor se všttevajo vsi prejeti dohodki iz naslova drugega pogodbenega razmerja, kljub temu da nekateri od njih predstavljajo potrebne stroške in ne pomenijo povečanje premoženja zavezanca. Obremenitev potrebnih stroškov s prispevki za socialno varnost nasprotuje načelu enakosti pred zakonom, saj niti dohodnina v primerjavi s prispevki niti drugo pogodbeno razmerje v primerjavi z delovnim razmerjem niso tako bistveno drugačni, da bi bilo razlikovanje utemeljeno, niti ne obstoji stvarni razlog za razlikovanje bistveno podobnih primerov.

Glede na dejstvo, da se zakonodaja socialne varnosti pri opredelitvi dohodka iz drugega pogodbenega razmerja opira na 38. člen ZDoh-2, bi bilo najbolj smiselno, da se tudi pri opredelitvi osnove za plačilo prispevkov analogno uporabi četrti odstavek 41. člena ZDoh-2. Osnova za plačilo prispevkov iz drugega pogodbenega razmerja bi bil vsak prejeti dohodek, zmanjšan za normirane stroške v višini desetih odstotkov ter morebitne stroške prevoza in nočitve na podlagi ustreznih dokazil. Bi pa bilo vseeno smiselno narediti analizo o ustreznosti plačevanja prispevkov za socialno varnost v pavšalnih zneskih, vsaj za zavarovance iz 20. člena ZPIZ-2. Tako je na primer že določen pavšalni znesek za zdravstveno zavarovanje pri začasnem in občasnem delu upokojencev. Kadar izplačevalec ni plačnik davka, bi se višina prispevkov določila v odmerni odločbi, v nasprotnem primeru pa bi plačnik davka pri osnovi za plačilo prispevkov sledil davčni zakonodaji in upošteval normirane stroške v višini desetih odstotkov, kasneje pa bi zavezanec sam uveljavljal stroške prevoza in nočitve glede na naravo socialnih prispevkov, najbolje v naslednjem mesecu, ki sledi mesecu izplačila.

Četudi želimo spodbujati aktivno politiko zaposlovanja in dodatno obremeniti izplačevalce dohodka, ne smemo pozabiti, da so zavezanci sami v veliko primerih plačniki prispevkov tako izplačevalca (delodajalca) kot tudi zavezanca. Na ta način so torej zavarovanci še dodatno obremenjeni. Zato mora zakonodajalec na drugačen način spodbuditi delodajalce k sklepanju pogodb o zaposlitvi in za primere dela na podlagi drugega pogodbenega razmerja določiti drugačne obremenitve, ki bodo res obremenile zgolj delodajalce in ne še dodatno prejemnikov dohodka.

Ker je v obravnavi predlog nove zakonodaje s področja socialne varnosti, bi bil sedaj pravi čas, da zakonodajalec ustrezno uredi dohodke iz drugega pogodbenega razmerja.

6. LITERATURA

Knjige

- Bečan, Irena; Belopavlovič, Nataša; Korpič Horvat, Etelka; Kresal, Barbara; Kresal Šoltes, Katarina; Mežnar, Špelca; Robnik, Ivan; Senčur Peček, Darja; Šetinc Tekavec, Martina: ZAKON O DELOVNIH RAZMERJIH (ZDR-1) S KOMENTARJEM, 2., POSODOBLJENA IN DOPOLNJENA IZDAJA, GV Založba, Ljubljana 2019.
- Bubnov Škoberne, Anjuta; Strban, Grega: PRAVO SOCIALE VARNOSTI, GV Založba, Ljubljana 2010.
- Jerovšek, Tone: ZAKON O DAVČNEM POSTOPKU S KOMENTARJEM, Davčno Izobraževalni Inštitut, Ljubljana 2008.
- Kovač, Matjaž: DAVKI OD A DO Ž, Založniška hiša Primath, Ljubljana 2008.
- Pernek, Franc; Kostanjevec, Boris; Čampa, Milan: DAVČNO PRAVO IN JAVNE FINANCE, Visoka šola za upravljanje in poslovanje Novo mesto, Novo mesto 2009.
- Plavšak, Nina; Juhart, Miha; Jadek Pensa, Dunja; Kranjc, Vesna; Grilc, Peter; Polajnar Pavčnik, Ada; Dolenc, Mile; Pavčnik, Marijan; Vrenčur, Renato; Možina, Damjan; Zabel, Bojan; Podobnik, Klemen; Podgoršek, Bojan; Ilovar Gradišar, Sonja; Markič, Jure: OBLIGACIJSKI ZAKONIK S KOMENTARJEM (POSEBNI DEL), 3. knjiga, GV Založba, Ljubljana 2003–2004.
- Škof, Bojan: DAVČNO PRAVO, Pravna fakulteta in Davčno Izobraževalni Inštitut, Maribor 2007.
- Turk, Boštjan; Vogrinčič, Nika: DAVČNO PRAVO, Inštitut za civilno in gospodarsko pravo, Ljubljana 2018.

Revije in druge periodične publikacije

- Hieng, Romana: Primeri obračuna dajatev od dohodkov fizičnih oseb, v IKS, XLII (2014), 4, str. 56–65.
- Hieng, Romana: Prijava v zavarovanje in obračun prispevkov in davka od dohodov fizičnih oseb, v IKS, XLIII (2016), 6, str. 60–74.
- Romih, Domen: Ali je plačevanje prispevkov od povračil stroškov pri dohodkih iz drugega pogodbenega razmerja v mejah ustavnih možnosti?, v Davčno-finančna praksa, št. 9/2016, str. 3–6.
- Drobež Tomšič, Mateja: Kako so obdavčeni drugi dohodki iz zaposlitve, v IKS, XLIV (2017), 6, str. 56–67.
- Drobež Tomšič, Mateja: Prispevki od pogodbenih del v tujini, v IKS, XLIV (2017), 7, str. 52–63.
- Drobež Tomšič, Mateja: Sistem obračuna socialnih prispevkov-III. Del: Prispevki od dohodkov na podlagi drugih civilnih razmerij, v IKS, XLIII (2016), 8-9, str. 120–135.
- Drobež Tomšič, Mateja: Kdaj obračunati prispevke od dohodkov tujcev podjetnikov iz EU, v IKS, XLIV (2017), 4, str. 89–100.

Druga besedila oziroma dokumenti državnih organov in drugih organov domačih ali mednarodnih organizacij

- Davčni urad Republike Slovenije: Obdavčitev dohodkov poslovodij in prokuristov, št. 4210-5839/2011, Ljubljana (15. april 2011).
- Finančna uprava Republike Slovenije: Dohodnina – dohodek iz zaposlitve: dohodki iz drugega pogodbenega razmerja, Ljubljana (februar 2019).
- Finančna uprava Republike Slovenije: Dohodnina – dohodek iz zaposlitve: dohodki iz delovnega razmerja, Ljubljana (julij 2019).
- Finančna uprava Republike Slovenije: Fizične osebe, ki imajo registrirano dejavnost, delo pa opravljajo v odvisnem razmerju z delodajalcem - problematika prikazovanja pravno formalnega pravnega razmerja, ki ni skladno s pravno in ekonomsko vsebino razmerja, Ljubljana (26. marec 2015).
- Finančna uprava Republike Slovenije: Prispevki za socialno varnost: plačevanje prispevkov za zavarovance – delavce v delovnem razmerju, Ljubljana (januar 2018).
- Ministrstvo za finance: Dohodek iz DPR in (davčna) osnova za odmero dohodnine in PSV, Ljubljana (7. december 2017).
- Ožja delovna skupina za pripravo enotnega sistema evidenc na področju socialnega zavarovanja (MDDSZ, SURS, ZZZS, ZPIZ, ZRSZ, FURS): Druga pravna razmerja v tretjih državah – Obveznost zavarovanja in plačila prispevkov po ZPIZ-2 in ZZVZZ, Ljubljana (22. januar 2018).

- Vlada Republike Slovenije: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju – nujni postopek, Ljubljana (3. oktober 2013).

Viri na medmrežju

- AKTUALNE SPREMEMBE SISTEMA OBDAVČITVE DOHODKOV IZ ODVISNIH RAZMERIC, NALOŽB PREMOŽENJA IN SPREMEMBE SISTEMA OLAJŠAV, URL: http://www.lex-localis.info/files/450e83b1-15af-4bca-b02b457e2599f269/632898874717812500_2004_04_02.pdf (september 2019).
- Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Republike Slovenije: Zavarovanje in prispevki, URL: <https://www.zpiz.si/cms/?ids=content2019&inf=1192> (avgust 2019).
- Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije: Obvezno zdravstveno zavarovanje, URL: <https://www.zzzs.si/zzzs/internet/zzzs.nsf/o/875E847A07B8589AC1256D34002A1360> (avgust 2019).
- Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije: Prostovoljno zdravstveno zavarovanje, URL: <https://www.zzzs.si/zzzs/internet/zzzs.nsf/o/52D9D035D538D7A1C1256D34002A6FBD> (avgust 2019).